

6.107

**ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถ
ในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น**

นางสุทธิพร ชาทาธิคุณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Effects of Plan Do Review Experiences on Speaking Abilities of Preschool
Children at Demonstration School, Khon Khaen University**

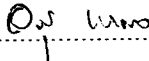
Mrs. Sudthiporn Chatathicoon

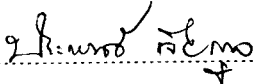
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

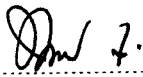
หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
ชื่อและนามสกุล นางสุทธิพร ชาศาธิคุณ
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรดาล

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรดาล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ เจียรกุล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้การศึกษาคั่นคว่ำอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2553

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อ
ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ศึกษา นางสุทธิพร ชาทาธิคุณ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อรุณี หรดาล **ปีการศึกษา** 2552

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 25 คน ที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีความสามารถในการพูดผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก ดี และปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36,52 และ 12 ตามลำดับ และเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการพูดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ความสามารถในการพูด เด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับนี้สำเร็จ ล่วงด้วยได้รับความกรุณา เป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี ทรดาล อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและ ติดตามการดำเนินงานการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ ผู้ศึกษาค้นคว้ารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา เชียงนางาม อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ขอนแก่น นางมณีวรรณ นามโสม ศิกษานิเทศก์ เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ขอนแก่น และ นางรัตนวรรณ เถาว์หอม อาจารย์ 3 โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณแม่ คุณพ่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เคียง ชาติาธิคุณ สามี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงทอง อ่อนจรัส ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์ อัญชลี ชัยรัชตกุล รองผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับอนุบาล ตลอดจน พี่สาว น้องสาว ลูกหลานและเพื่อนร่วมงานผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ทุกท่าน ที่คอยให้ ความสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุทธิพร ชาติาธิคุณ

เมษายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ข
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน	
ปฏิบัติ ทบทวน.....	6
ความหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน	
ปฏิบัติ ทบทวน.....	6
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป.....	10
หลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน.....	16
บทบาทครูในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน.....	18
พื้นที่สำหรับจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัย.....	27
ความหมายของการพูดของเด็กปฐมวัย.....	27
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	28
กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัย.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	50
สรุปการวิจัย.....	50
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ.....	55
บรรณานุกรม.....	56
ภาคผนวก.....	62
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	63
ข คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน.....	65
แบบประเมินคู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนที่มีต่อ	
ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย.....	73
ค คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย.....	75
แบบวัดแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย.....	79
แบบประเมินแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย.....	101
ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	102
จ ตัวอย่างภาพการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน.....	107
ประวัติผู้ศึกษา.....	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 คำร้อยละของคะแนนความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง เปรียบเทียบกับเกณฑ์.....	44
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนและหลัง การจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน.....	45
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้านการพูดคำศัพท์จากภาพ ก่อนและหลังการทดลอง.....	46
ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้านการพูดตอบคำถามจากภาพ ก่อนและหลังการทดลอง.....	47
ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้านการพูดเล่าเรื่องจากภาพ ก่อน และหลังการทดลอง	48

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กในช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่มีอัตราพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กในวัยนี้ได้รับการเลี้ยงดูที่ถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ จากทฤษฎีองค์ความรู้ด้านพัฒนาการเด็ก และพัฒนาการทางสมองรวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ล้วนได้ข้อค้นพบตรงกันว่า ช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาเด็ก คือช่วง 5 ปีแรกของชีวิต หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้องในช่วงเวลานี้แล้ว โอกาสทองจะไม่สามารถหวนกลับมาอีกได้ ด้วยเหตุนี้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจึงร่วมกันกำหนดนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0 – 5 ปี) โดยวางกรอบแนวคิดไว้ว่า เด็กอายุ 3 – 5 ปี ต้องได้รับการดูแลทุกด้านจากทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูและผู้ดูแลเด็ก ครูปฐมวัย หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และได้วางแนวทางและมาตรการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นตัวเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ รวมทั้งวิธีการถ่ายทอดความรู้ วิธีการเรียนรู้ วิธีการคิด และสื่อการเรียนรู้รูปแบบ

ในการดำเนินชีวิตประจำวันของเราทุกคนนั้นจะมีการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทั้งการเรียนรู้จากสังคม การเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเรียนรู้จากผู้อื่น การเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันในสังคม การทำงานร่วมกันก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร การพูดโต้ตอบกัน การสนทนาพูดคุยกันหรือบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ หรืออธิบายในสิ่งที่กระทำอยู่ในขณะนั้น เมื่อพิจารณาพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัย 5 ขวบ จะพบว่าเด็กวัยนี้รู้คำศัพท์ได้มากกว่า 2,200 คำ เด็ก 5 ขวบขึ้นไปสามารถพูดประโยคยาว ๆ ได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2547: 139-140) ถ้าตามภาพได้ รู้ว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร รู้จักตั้งคำถามและแต่งประโยคคำพูดของตนเองได้ ซึ่งในบางครั้งเด็กอาจจะถามเรื่อง โครงสร้างประโยคและเริ่มใช้ประโยคที่สมบูรณ์ เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัย 6 ขวบ จะสามารถพูดตอบโต้ได้โดยใช้คำได้เกือบเหมือนผู้ใหญ่ ชอบคุยและชอบฟัง เด็กเรียนรู้คำศัพท์จาก

การสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายในชั้นเรียน รวมถึงการแสดงหรือเล่านิทาน การพูดสื่อสารต่างๆ ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุยสนทนาโต้ตอบกับเพื่อนและบุคคลรอบข้าง ได้เล่าเรื่อง ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาได้มากขึ้น เด็กเรียนภาษาได้ดีจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว พัฒนาการทางภาษาของเด็กจะเจริญงอกงามต่อเนื่องกันไปแต่ละวัยแต่ละอายุ

จากประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยเกี่ยวกับการพูดในขณะการทำกิจกรรมกลุ่มของเด็กวัยนี้ พบว่า เด็กมีปัญหาในการพูด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อให้ทำงานเป็นกลุ่มย่อยร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม กล่าวคือ ผู้นำกลุ่มไม่สามารถพูดให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจสิ่งที่กลุ่มจะต้องทำ จึงส่งผลให้การทำงานกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครูผู้สอนต้องอธิบายและชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติใหม่

ดังนั้นในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนเด็กได้มีโอกาสได้วางแผน (Plan) ร่วมกันกับเพื่อนและครู หลังจากนั้นถึงมือปฏิบัติ (Do) เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมเด็กจะต้องร่วมกันสรุป ทบทวน (Review) และจากการที่มูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮสโคปได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็ก 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูโดยตรง (Direct Instruction) กลุ่มเนอร์สเซอรีแบบดั้งเดิม (Traditional Nursery) และกลุ่มที่ได้รับการประสบการณ์โปรแกรมไฮสโคป จากการศึกษาติดตามเด็กเหล่านี้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอายุ 29 ปี พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยโปรแกรมไฮสโคปมีปัญหาพฤติกรรมทางสังคม-อารมณ์ น้อยกว่าอีก 2 กลุ่ม เช่น การถูกจับข้อหาลักขโมย การทำร้ายผู้อื่น ความบกพร่องทางอารมณ์ และความล้มเหลวในชีวิต ดังนั้น โปรแกรมนี้จึงพิสูจน์ได้ว่าช่วยป้องกันอาชญากรรม เพิ่มพูนความสำเร็จทางการศึกษาและผลผลิตตลอดชีวิต (Weikart and others, 1978 และ Schweinhart, 1988 และ 1997) อ้างถึงใน พัชรีย์ ผลโยธินและคณะ 2543: 6) จากกระบวนการดังกล่าวนี้ผู้วิจัยเชื่อว่า จะสามารถส่งผลให้เกิดพฤติกรรมความสามารถในการพูดของเด็กดีขึ้น เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดกับครู และเพื่อนในกลุ่ม ได้บอกในสิ่งที่ตนเองจะทำ ได้พูดเล่าเรื่อง และ บรรยายผลงานที่ตนเองทำ รวมทั้งได้แสดงความคิดเห็นบอกความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อผลงานของตนเองและผลงานของเพื่อนๆ นับว่าเป็นโอกาสที่เด็กจะได้สะท้อนความคิดของตน ได้พูดคุย ได้นำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ตัวเองกระทำในกิจกรรมต่าง ๆ เด็กจะต้องมีการวางแผนการทำกิจกรรมของตนเอง และบอกกิจกรรมที่จะทำให้ครูและเพื่อนได้รับรู้ แล้วไปดำเนินกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้ ให้บรรลุตามเป้าหมาย พร้อมกับมีการสะท้อนผลการทำกิจกรรม พูดในสิ่งที่ตนได้ทำในแต่ละครั้งว่าทำตามที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคในการทำกิจกรรมหรือไม่ และพูดถึงแนวทางในการแก้ไขสำหรับการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการพูดที่ดีขึ้นได้ หรือไม่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัด ประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

3. สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีความสามารถในการพูดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตดังนี้

- 4.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยที่ศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 4.2 ระยะเวลาที่ศึกษา ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2552 ใน กิจกรรมการเล่นเสรี เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที
- 4.3 กิจกรรมที่ใช้ในการทดลองคือ กิจกรรมเสรี
- 4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

5. นิยามศัพท์

5.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

5.2 การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน หมายถึง การให้เด็กปฐมวัย ทำกิจกรรม การเล่นตามมุมประสบการณ์ต่างๆในชั้นเรียน ประกอบด้วย มุมหนังสือ มุมเกม การศึกษา มุมพลาสติกสร้างสรรค์ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมศิลปะ โดยเริ่มจากการให้เด็กเป็นผู้ ตัดสินใจและริเริ่มทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งการทำกิจกรรมมีกระบวนการต่อเนื่องกันเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.2.1 **ขั้นวางแผน** หมายถึง การสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทำ วิธีการที่จะทำกิจกรรม แล้วแสดงสัญลักษณ์การวางแผนลงบนแผ่น วางแผนการทำกิจกรรมของตนเอง

5.2.2 **ขั้นปฏิบัติ** หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้โดยอิสระด้วยตนเอง มีครูคอยช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเด็กต้องการ หลังจากเสร็จกิจกรรมแล้วเก็บอุปกรณ์เข้าที่ให้ เรียบร้อย

5.2.3 **ขั้นทบทวน** หมายถึง การสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก เพื่อเสนอผลงาน ทบทวนกระบวนการทำงานของตนว่าทำตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ และควรมี การปรับปรุงหรือแก้ไขการทำกิจกรรมอย่างไรเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีขึ้น

5.3 **ความสามารถในการพูด** หมายถึง พฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัยที่พูดได้ตอบ กับเพื่อนและครู สนทนาหรือพูดถึงสิ่งที่ทำตลอดจนการพูดอธิบาย บรรยายถึงรายละเอียดของสิ่ง ต่างๆให้กับบุคคลอื่นเข้าใจ ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ครอบคลุมด้านการพูดคำศัพท์ การตอบคำถามจากภาพ และการเล่าเรื่องที่เห็นจากภาพ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผนปฏิบัติ ทบทวน มีความสามารถในการพูดดีขึ้น

6.2 ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แนวทางการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

6.3 ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น” ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
- 1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิด ไฮส โคป
- 1.3 หลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
- 1.4 บทบาทครูในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
- 1.5 พื้นที่สำหรับจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัย

- 2.1 ความหมายของการพูดของเด็กปฐมวัย
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
- 2.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของความหมายและความสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน สรุปได้ดังนี้

1.1.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ชไวฮาร์ท (Schweinhart, 1987: 59-95 อ้างถึงใน วิชากร ลิ้มสุชากุล 2545: 9) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) หมายถึง การสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับเด็ก เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กต้องการทำตามความสนใจของตน รวมทั้งวิธีการที่จะทำกิจกรรมใดต่อไปหลังจากกิจกรรมหนึ่งสิ้นสุดลง ครูจะมีส่วนช่วยในการวางแผนการทำกิจกรรมสนองความคิดของเด็ก อีกทั้งช่วยให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยความรู้สึกที่ดี ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ การวางแผนกิจกรรมจะแสดงได้ด้วยภาพหรือสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก

2. การปฏิบัติ (Do) หมายถึง การที่เด็กทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสม เด็กทำงานด้วยตัวเอง หรือร่วมกับเพื่อน โดยอิสระตามเวลาที่กำหนดไว้ รวมทั้งช่วยกันเก็บและจัดของเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม

3. การทบทวน (Review) หมายถึง การจัดกิจกรรมสนทนาอภิปรายถึงผลงานที่เด็กทำและทบทวนว่าสามารถปฏิบัติตามที่วางแผนไว้หรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานแต่ละครั้งอย่างไร ผลงานของเด็กมีความแตกต่างกันหรือไม่

พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543 : 28-32) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ไว้ดังนี้

การวางแผน (Plan) คือ กระบวนการคิดของเด็กเกี่ยวกับเป้าหมายที่จะกำหนดการกระทำที่คาดหวัง การวางแผนของเด็กขึ้นอยู่กับอายุ ความสามารถทางการสื่อสารและการใช้ภาษา เด็กอาจวางแผนโดยการทำท่าทางหรือคำพูด การวางแผนมีความสำคัญเนื่องจากการสนับสนุนความคิด การเลือกและการตัดสินใจของเด็กที่ชัดเจน ส่งเสริมความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก และความรู้สึกในการควบคุมตนเอง ทำให้เด็กมีความสนใจในการเล่นที่ได้วางแผนไว้ ส่งเสริมพัฒนาการการเล่นที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น

การปฏิบัติ / การทำงาน (Do / Work time) การทำงานเป็นช่วงเวลาที่เด็กได้ลงมือกระทำ เล่น และแก้ปัญหาอย่างมีจุดหมาย ตั้งอกตั้งใจ และได้เรียนรู้ตามประสบการณ์สำคัญ ช่วงเวลาการทำงานเป็นช่วงที่เด็กได้ปฏิบัติตามสิ่งที่ตั้งใจไว้ ค้นพบความคิดใหม่ ๆ เป็นช่วงที่เด็กต้องเลือกและตัดสินใจใช้วัสดุ อุปกรณ์ และขั้นตอนในการเล่น ซึ่งทำให้เด็กเป็นทำงานอย่างจริงจัง เด็กได้เล่นอย่างมีจุดหมาย

การทบทวน (Recall time) ช่วงของการทบทวนเป็นช่วงที่เด็กได้สะท้อน พุดคุย และ นำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ทำในช่วงการทำงาน ในกระบวนการทบทวน เด็กได้ทำความเข้าใจโดยการใช้อธิบาย การอภิปราย และการวิเคราะห์เชื่อมโยงสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการกระทำและ ประสบการณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจในสิ่งที่ได้ปฏิบัติ ได้ตระหนักถึงความเกี่ยวเนื่อง จากการวางแผนการทำงานและผลที่ได้รับ ได้พุดคุยกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง เป็น โอกาสที่เด็กจะได้ฝึกการเล่าเรื่อง การบรรยาย เด็กจะได้ฝึกความสามารถในการแสดงให้ผู้อื่นเห็น และเข้าใจประสบการณ์ของตน ได้ตระหนักถึงสิ่งที่ในอดีต การทบทวนทำให้เด็กสะท้อนกลับไป ยังเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้ การกระทำซึ่งได้สำรวจหรือการปรับปรุงแผนงานที่วางไว้ และผลผลิตที่ ได้รับในปัจจุบัน ทำให้เขาได้พิจารณาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นตัวชี้มาปัจจุบันและอนาคต นับเป็นทักษะที่ นำไปใช้ได้ในชีวิต

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน หมายถึง การจัด กิจกรรมที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นการวางแผน เป็นกระบวนการที่เด็กได้คิด ตัดสินใจ และ พุดถึงสิ่งที่ต้องการทำตามความสนใจ วิธีการทำกิจกรรม รวมทั้งบอกว่าจะทำกิจกรรมใดต่อไป ขั้นปฏิบัติ เป็นการทำกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้ ขั้นทบทวน เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ ในช่วงกิจกรรมการทำงาน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมาย ของการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ว่าหมายถึง การให้เด็กปฐมวัย เลือกทำกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ต่างๆ ประกอบด้วย กิจกรรมมุมศิลปะ มุมเกมการศึกษา มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมพลาสติก สร้างสรรค์ โดยให้เด็กเป็นผู้ตัดสินใจและริเริ่มทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจด้วยตนเอง ซึ่งสามารถทำ กิจกรรมต่อเนื่องกันเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นวางแผน หมายถึง การพุดสื่อสารร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทำ บอกวิธีการที่จะทำกิจกรรมนั้น แล้วให้แสดงสัญลักษณ์การวางแผนลงบน แผ่นสำหรับวางแผนกิจกรรม

ขั้นปฏิบัติ หมายถึง การที่เด็กลงมือทำกิจกรรม ตามที่ได้วางแผน โดยอิสระด้วย ตนเอง ครูคอยสังเกต และคอยช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเด็กต้องการ หลังจากเสร็จกิจกรรมแล้วจัดเก็บ ของเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย

ขั้นทบทวน หมายถึง การสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก เพื่อ นำเสนอผลงาน หรือบอกเล่าถึงสิ่งที่ทำ ทบทวนกระบวนการทำงานของตนเองว่าได้ทำตามที่วางแผน หรือไม่ และสิ่งที่ทำนั้นเป็นอย่างไรเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีขึ้น

1.1.2 ความสำคัญการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน เป็นการจัดการกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย ทั้งยังช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสื่อสารของเด็ก ซึ่งกิจกรรมมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดสนทนาโต้ตอบ และมีอิสระในการคิด นอกจากนี้ นักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ไว้ดังนี้ (Weikart and others, 1978 และ Schweinhart, 1988 และ 1997 อ้างถึงใน พัชรี ผลโยธินและคณะ 2543)

1. สร้างจุดเด่นของเด็กแต่ละคน เด็กมีโอกาสได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ ได้พูด ในขณะที่วางแผนกิจกรรมไว้ล่วงหน้าตามความสนใจ เด็กแต่ละคนมีโอกาสได้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ให้ประสบความสำเร็จ
2. เป็นประสบการณ์ที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน พูดคุย สนทนากัน มีประสบการณ์ร่วมกัน ได้สร้างความรู้สึกร่วมกัน
3. เป็นโอกาสที่ครูจะได้สังเกตและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ช่วงการทำกิจกรรม ครูได้สังเกต และรับฟังว่าเด็กพูดอะไร ครูสนทนากับเด็กโดยให้เด็กเป็นผู้นำ กระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรม เป็นโอกาสของครูที่จะได้ฝึกยุทธวิธีของการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ครูสามารถสนับสนุนเด็กในช่วงกิจกรรมกลุ่มใหญ่ โดยการสังเกต และฟังเด็กพูดเกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมไว้ล่วงหน้า
4. เด็กจะได้เล่นสำรวจ แก้ปัญหาและพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ
5. ส่งเสริมลักษณะเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ให้โอกาสเด็กแก้ปัญหา ร่วมกัน จะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความสนใจ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ได้สำรวจและแก้ปัญหา รวมทั้งส่งเสริมสภาวะความเป็นผู้นำ ที่สำคัญการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ยังช่วยส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถในการพูดให้แก่เด็ก กล่าวคือ การที่เด็กมีโอกาสได้พูดคุยในขั้นตอนของการทำกิจกรรมนั้นสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาการพูด เพราะในทุกสถานการณ์ของการทำกิจกรรมเอื้อต่อการพูดของเด็กเช่น ช่วงการวางแผนการทำกิจกรรม ต้องพูดบอกในสิ่งที่ตนเองจะทำ ช่วงของการปฏิบัติ ก็ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการทบทวนนั้นก็ต้องพูดบอกในสิ่งที่ได้กระทำไป ฉะนั้นในทุกขั้นตอนของการทำกิจกรรมล้วนส่งผลให้เด็กมีโอกาสได้พูดแสดงความคิดเห็นหรือบอกในสิ่งที่ตนเองได้ทำทั้งสิ้น

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป

เดวิด ไวคาร์ท (David Weikart) ประธานมูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮสโคป (High/Scope Educational Research Foundation) เป็นผู้ริเริ่มและร่วมกับคณะนักวิชาการและนักวิจัย อาทิ แมรี โฮแมน (Mary Hohmann) และ แลร์รี่ ชไวฮาร์ท (Larry Schweinhart) พัฒนาแนวคิดไฮสโคปจากโครงการเพอร์รี่ พรี สคูล (Perry Preschool Project) ตั้งแต่ พ.ศ. 2505 ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ Head Start เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้มีการศึกษาที่เหมาะสม และประสบความสำเร็จในชีวิต

มูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮสโคปได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็ก 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูโดยตรง (Direct Instruction) กลุ่มเนอร์สเซอรีแบบดั้งเดิม (Traditional Nursery) และกลุ่มที่ได้รับประสบการณ์โปรแกรมไฮสโคป จากการศึกษาติดตามเด็กเหล่านี้ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอายุ 29 ปี พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยโปรแกรมไฮสโคปมีปัญหาพฤติกรรมทางสังคม-อารมณ์ น้อยกว่าอีก 2 กลุ่ม เช่น การถูกจับข้อหาลักขโมย การทำร้ายผู้อื่น ความบกพร่องทางอารมณ์ และความล้มเหลวในชีวิต ดังนั้น โปรแกรมนี้จึงพิสูจน์ได้ว่าช่วยป้องกันอาชญากรรม เพิ่มพูนความสำเร็จทางการศึกษาและผลผลิตตลอดชีวิต (Weikart and others, 1978 และ Schweinhart, 1988 และ 1997 อ้างถึงใน พัชรี ผลโยธินและคณะ 2543: 6)

นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ได้พัฒนาระบบการฝึกอบรมบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ เรียนรู้ได้ง่าย เผยแพร่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา ครูจำนวนมากกว่า 33,000 คน ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องไฮสโคป และจากการสำรวจสมาชิกมากกว่า 200,000 คน ของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ (NAEYC) พบว่า ร้อยละ 28 ของสมาชิกได้รับการฝึกอบรมในเรื่องไฮสโคป และร้อยละ 44 ใช้โปรแกรมไฮสโคป ในบางบริบทด้วย (Schweinhart, 1997 อ้างถึงใน พัชรี ผลโยธินและคณะ 2543 :6)

ในระยะเริ่มต้น การพัฒนาโปรแกรมไฮสโคปใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ระยะต่อมามีการผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดอื่นๆ เช่น ทฤษฎีของอีริกสัน (Erikson) ในเรื่องการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆอย่างอิสระ และทฤษฎีของไวทสกี (Vygotsky) ในเรื่องปฏิสัมพันธ์และการใช้ภาษา เป็นต้น ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

นักจิตวิทยาชาวสวิส เพียเจต์ (Piaget) ได้ศึกษาพฤติกรรมของเด็ก พบว่าวิธีการคิดและการให้เหตุผลในสิ่งต่างๆ ของเด็กน่าสนใจมาก เพียเจต์ ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิด ออกเป็น 4 ขั้น แต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย 2 ขั้น (สุนีย์ ธีรดากร 2542: 109-102) ดังนี้

1. ขั้นพัฒนาการด้านประสาทสัมผัส (Sensorimotor Period) เริ่มจากแรกเกิด- 2 ปี เพียเจต์ เชื่อว่า ระหว่าง 2 ปีแรกของชีวิต สติปัญญาและความคิดของเด็กแสดงออกโดยการกระทำ และการกระทำจะเกิดการรับรู้โดยผ่านทางอวัยวะสัมผัสโดยตรง ระยะเวลาเด็กยังไม่สามารถพูดและใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ได้ ต่อมาความสามารถของเด็กขยายมากขึ้น เพียเจต์ กล่าวว่า เด็กมีการกระทำและพยายามทำความเข้าใจโลกรอบตัวเขา การกระทำครั้งแรกจะเป็นไปโดยบังเอิญ ต่อไปจะเป็นการกระทำที่มีการวางแผนและเป็นไปตามประสบการณ์ของตน ระยะเวลาเด็กได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นและสนับสนุนให้ได้ใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็ก

2. ขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (Preoperation Period) อายุ 2-7 ปี ระยะเวลาเด็กเริ่มมีพัฒนาการทางความรู้ ความเข้าใจ และความหมายของสัญลักษณ์ สามารถใช้ภาษาบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้ ดังจะเห็นได้จากการใช้ภาษาพูด การเล่นสมมติ การเล่าความฝัน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจเหตุการณ์ที่ไม่ได้ปรากฏตรงหน้าได้ ความคิดของเด็กวัยนี้จะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) การคิดแก้ปัญหาของเด็กจะไม่คำนึงถึงเหตุผลที่แท้จริง หรือการเปลี่ยนแปลงของวัตถุ (Transformation) แต่จะมุ่งความสนใจไปในลักษณะของการรับรู้หรือสิ่งที่ตนเห็นเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีผู้นำแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ไปพัฒนา หลักสูตรเน้นพุทธิปัญญา หรือหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ โดยมีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ (ประอร อิศรเสนา 2542: 19)

1. การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ หรือการเรียนรู้ด้วยการกระทำระหว่างเด็กกับครู เด็กกับเด็ก เด็กกับวัตถุสิ่งของหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประสบการณ์โดยตรงของเด็ก
2. พัฒนาการทางสติปัญญาเกิดขึ้นตลอดเวลา
3. เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านสติปัญญาจากการกระตุ้นภายใน

1.2.2 ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist) ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่มุ่งให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีรากฐานมาจากแนวคิดของเพียเจต์ ซึ่งมีความสนใจที่จะศึกษาว่า มนุษย์มีวิธีการเรียนรู้และมีพัฒนาการการใช้เหตุผล ตั้งแต่แรกเกิดและในวัยต่างๆ มาได้อย่างไร เพียเจต์พบว่าเด็กมีวิธีการเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็ก เด็กจะสร้างความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กและระดับการทำงานของปัญญาด้วยตัวเอง เพียเจต์ กล่าวว่า “ระดับของปัญญาที่เพิ่มพูนขึ้นในตัวเด็กถูกสร้างขึ้นจากกระบวนการกิจกรรม หรือกระบวนการคิดที่เด็กเป็นผู้กำหนดเอง” (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ 2544: ก)

ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แนวความคิดแบบคอนสตรัคติวิสต์ เป็นแนวความคิดที่เป็นหัวใจสำคัญของทฤษฎีของเพียเจต์ ที่กล่าวถึง กระบวนการของการพัฒนาเด็กทั้งในด้านสติปัญญาและสังคมอย่างเหมาะสม โดยมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ (อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร ม.ป.ป.: 1)

1. ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับโลกทางกายภาพ และโลกทางสังคม (Physical and social world)
2. ปฏิกริยาร่วมภายในจิตใจ (Internal Mental Interaction) ระหว่างการรับรู้ของเด็กที่มีต่อเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการซึมซับความรู้ (Accommodation) ซึ่งปฏิกริยาร่วมนี้ จะส่งผลให้เด็กได้พัฒนาไปสู่ความเข้าใจโลกทางกายภาพและโลกทางสังคม เด็กๆจะสร้างความรู้และพัฒนาสติปัญญา จากการที่ได้มีประสบการณ์ตรงและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

ลักษณะทั้ง 2 ประการดังกล่าว ทำให้เกิดกระบวนการสร้างความรู้ (Construction) ขึ้นมาด้วยตนเอง เริ่มต้นจากความสนใจ การขยายความสนใจไปจนถึงการแสวงหาความรู้และพัฒนาเป็นความรู้ประเภทต่างๆ เพียเจต์ได้แบ่งความรู้ออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ความรู้ทางกายภาพ (Physical Knowledge) คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุต่างๆในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น เมื่อโยนลูกบอลแล้วสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้น หรือได้ทำซ้ำเพื่อสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นอีกครั้ง ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ความรู้ประเภทนี้จึงเรียกว่า ความรู้ทางกายภาพ

2. ความรู้ทางตรรกและคณิตศาสตร์ (Logico-mathematic Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจตนเอง จากปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อวัตถุต่างๆ แม้ไม่ได้อยู่ตรงหน้า ตัวอย่างเช่น จำนวนตัวเลขไม่ปรากฏที่วัตถุ เด็กก็สามารถเข้าใจ และนำวัตถุที่มีจำนวน

เท่ากับตัวเลขที่ต้องการได้ ซึ่งความรู้ทางตรรกและคณิตศาสตร์ เป็นพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นสำคัญที่เด็กจะพัฒนาต่อไป เด็กในวัยอนุบาลจะเรียนรู้จากความคิดพลาดต่างๆ ของตนเอง ซึ่งเพียงเจตน์กล่าวว่า ความผิดพลาด เป็นพัฒนาการขั้นหนึ่งของการพัฒนาสติปัญญา

3. ความรู้ทางจริยธรรมของสังคม (Sociomoral Knowledge)

เป็นความรู้ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ เด็กจะเรียนรู้ถึงบทบาทของตนในสังคม ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การยอมรับนับถือตนเองและบุคคลอื่น การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การสร้างกฎกติกา ร่วมกันและความเป็นตัวของตัวเอง

1.2.3 ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theory)

ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erikson) เป็นทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ สำหรับเด็กปฐมวัย ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสันเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพด้านความคิดริเริ่ม ความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ อีริกสันได้แบ่งขั้นพัฒนาการออกเป็น 8 ขั้น ในแต่ละขั้น อีริกสันใช้คำเรียกขั้นว่า “Sense of” เพราะเชื่อว่าแต่ละขั้นเด็กจะต้องพบกับปัญหาเฉพาะ ซึ่งถ้าแก้ปัญหาได้สำเร็จก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีเหลือตกค้างอยู่ที่จะก้าวขึ้นสู่การพัฒนาขั้นต่อไป แต่ถ้าแก้ปัญหาไม่ได้ก็จะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี สำหรับในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะกล่าวเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย 3 ขั้น (วิภากร ลิมสุธากุล 2545: 19-21) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้สึกไว้วางใจหรือรู้สึกไม่ไว้วางใจ (Sense of Trust VS. Sense of Mistrust) อายุ 0-2 ปี

อีริกสัน เน้นว่าพื้นฐานของการพัฒนาในขั้นต่อไป ขึ้นอยู่กับขั้นแรกของการพัฒนา เขาเชื่อว่าในระยะแรกของชีวิต เป็นระยะที่เด็กจะเกิดความรู้สึกไว้วางใจ หรือไม่ไว้วางใจ และวิธีการที่เด็กจะตัดสินใจว่าโลกนี้วางใจได้หรือไม่ได้ เด็กก็จะวัดจากการได้รับความสุขสบายทางร่างกายมากน้อยเพียงไร และจะมีสิ่งที่ทำให้เขากลัวมากน้อยเพียงไร ดังนั้น ลักษณะการเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากผู้ใหญ่จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเด็กในวัยทารกยังช่วยตัวเองไม่ได้ เด็กต้องการความอบอุ่น ต้องการอาหารที่เหมาะสมอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอ ถ้าเด็กรู้สึกหว่ารู้สึกไม่ไว้วางใจในสภาพแวดล้อมของตน จะแสดงพฤติกรรมด้วยการร้องกวน โยเย ไม่ดูคนม หรือไม่สบายบ่อยๆ เช่น ท้องเสีย อาเจียน โดยไม่มีสาเหตุทางร่างกาย และจะมีผลทำให้เด็กเป็นคนขี้ระแวง ไม่ไว้วางใจผู้อื่นหรือเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นมากเกินไป

ขั้นที่ 2 ความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง หรือสงสัยไม่แน่ใจในความสามารถของตน (Sense of Autonomy VS. Sense of Doubt and Shame) อายุ 2-3 ปี

เมื่อเด็กได้รับการสร้างความรู้สึกรู้สึกไว้วางใจต่อผู้เลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมแล้ว เขาก็จะเริ่มค้นพบว่า เขามีอิสระที่จะทำบางอย่างได้ กล่าวคือ ในช่วงปีที่ 2 เด็กสามารถควบคุมการทำงานของอวัยวะและการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย และกล้ามเนื้อหูรูดของอวัยวะขับถ่ายได้ ซึ่งระยะนี้เองที่เด็กเกิดความรู้สึกว่า เขามีอิสระในการกระทำบางอย่าง และจะเกิดความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมบางอย่างให้เป็นไปตามที่ต้องการ ระยะนี้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของอวัยวะขับถ่าย และพัฒนาการของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆในการเคลื่อนไหว จึงเรียกระยะนี้ว่า Muscular-anal stage ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กในวัยนี้ จะมีความสำคัญต่อเด็กมากขึ้น เนื่องจากสังคมกำหนดให้เด็กวัยนี้ขับถ่ายเป็นเวลาและเป็นที่เป็นทาง ฉะนั้นสิ่งที่พ่อแม่ควรฝึกเด็กวัยนี้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการคือ การรู้จักเรื่องเวลาและสถานที่ ซึ่งวิธีการฝึกนี้จะมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อโตขึ้น

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้คิดริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Sense of Initiative VS. Sense of Guilt) อายุ 3-5 ปี

ถ้าวัยที่ผ่านมามีเด็กสามารถควบคุมตัวเองได้ พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์จะเริ่มเกิดขึ้นในวัยนี้ เพราะสภาพแวดล้อมท้าทายให้เด็กพยายามทำงานเฉพาะอย่างให้สำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กพยายามแสดงความสามารถใหม่ๆ ออกมาและแสดงออกมากที่สุดในวัยนี้ ถึงแม้จะทำไม่สำเร็จก็จะล้มเหลวอย่างรวดเร็วและตั้งต้นใหม่ ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องจะเป็นการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก ในทางตรงข้าม หากเด็กถูกดำเนินคดีขุ่นทุกครั้งที่ทำงานไม่สำเร็จก็จะเกิดความรู้สึกผิด

1.2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา

เลฟ ซีมาโนวิช ไวก็อทสกี (Lev Semanovick Vygotsky) เป็นนักจิตวิทยาชาวรัสเซีย มีแนวคิดว่าการเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู เพราะตั้งแต่แรกเกิดมนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลงานของมนุษย์คือวัฒนธรรม วัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมจะช่วยบ่งชี้ผลผลิตของพัฒนาการของเด็ก ไวก็อทสกีได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของภาษา เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการคิดการเข้าใจพัฒนาการทางภาษาจึงสำคัญมาก ไวก็อทสกีได้แบ่งพัฒนาการของภาษาออกเป็น 3 ชั้น ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะกล่าวเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย 2 ชั้น คือ (สุรางค์ ใ้วัดระกูล 2541: 61-62)

1. ภาษาที่ใช้ในการ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่ง ไวก็อทสกีให้ชื่อว่า “ภาษาสังคม” (Social Speech) อยู่ในช่วงแรกเกิด-3 ขวบ เป็นขั้นแรกของพัฒนาการทางภาษา เด็กจะ

ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดหรืออารมณ์ และควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น โดยใช้คำพูดพยางค์เดียว เช่น “ไม่” หมายความว่า “ไม่ชอบ” “ไม่ต้องการ” “ไม่ได้” หรือ “น้ำ” หมายความว่า “ต้องการคิม้ น้ำ”

2. ภาษาพูดกับตนเอง (Egocentric Speech) อยู่ในช่วง อายุ 3-7 ขวบ เด็กวัยนี้จะใช้ภาษาพูดกับตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับใคร เด็กมักจะใช้ภาษาลำบากกับเป็นสิ่ง ที่สั่งให้ทำงาน แม้ว่าจะพูดคนเดียว แต่มักจะออกเสียงให้ผู้อื่นได้ยินด้วย ไวก็อทสกีให้ความสำคัญ ของภาษาที่พูดกับตนเองว่ามีบทบาทสำคัญในการประสานความคิดและพฤติกรรมหรือการ แสดงออก

ไวก็อทสกี (Vygotsky อ้างถึงใน บุษบง ดันติวงศ์ 2537 : 152) เชื่อว่า การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ทำให้เด็กปฐมวัยมีประสบการณ์หลากหลาย การสื่อสารช่วยให้ เด็กปฐมวัยขยายการเรียนรู้จากที่จำกัดเฉพาะ จากการเรียนรู้ทางกายในสิ่งที่ป็นรูปธรรมในปัจจุบัน ไปสู่การเรียนรู้จากกระบวนการคิดในสิ่งที่ป็นนามธรรมและเป็นอดีตหรืออนาคต ในการสื่อสาร เด็กจะต้องคิดคำพูด ท่าทาง ภาพ และสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมาย ในขณะที่เด็กก็ ต้อง แปลความหมายของคำพูด ท่าทาง ภาพ และสัญลักษณ์ของผู้อื่น ในขบวนการสื่อสารนี้เองที่เด็กได้ กลั่นกรองความคิดของผู้อื่นเป็นความคิดของตน

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์เป็นพื้นฐานในการ สร้างองค์ความรู้ โดยการเรียนรู้แบบลงมือกระทำและการเคลื่อนไหว ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง เด็กมีวิธีการเรียนรู้โดยการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็ก จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ ทฤษฎีการพัฒนาทางภาษาของไวก็อทสกี เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยใช้ภาษาใน การสื่อสาร ซึ่งสามารถพัฒนาภาษาพูดสื่อสารโดยประสานความคิดของตนเองและแสดงออกมา เป็นภาษาพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการ ทางการพูดสื่อสาร จึงต้องคำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อที่เด็กจะได้มีโอกาสพัฒนาการพูด สื่อสารได้ตามศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ต่อไป

1.3 หลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

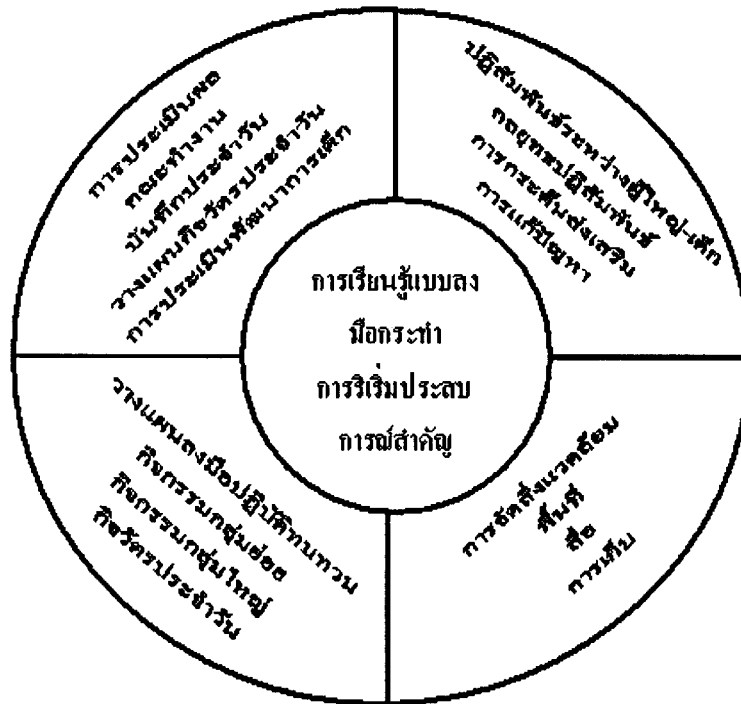
1.3.1 หลักการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน หรือการสอนแบบไฮสโคป เป็นการจัดกิจกรรมโดยให้เด็กเรียนรู้จากการกระทำ ได้เลือก ตัดสินใจ คิด กระทำตามความสนใจของตนเอง ได้มีผู้กล่าวถึงหลักการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนไว้ดังนี้

ประอร อิศรเสนา (2542: 22) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการสอนแบบไฮสโคป คือ การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นให้เด็กมีประสบการณ์ตรงในการเรียน เด็กได้ค้นหาสำรวจสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จับต้อง เปลี่ยนแปลง และประกอบวัสดุสิ่งของเข้าด้วยกัน มีโอกาสเลือกวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรม และจุดประสงค์ต่างๆด้วยตนเอง หัดใช้เครื่องมือต่างๆ ที่ทำให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กในการเรียน และเรียนรู้ถึงความต้องการของตนเอง

เด็กจะเกิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการได้ดีด้วยการลงมือกระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง รวมทั้งการสำรวจค้นหา ตลอดจนได้ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างเด็กต่อเด็ก เด็กต่อผู้ใหญ่ และเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดพัฒนาการในด้านสติปัญญา ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กแบบไฮสโคป จึงต้องมีวัสดุอุปกรณ์ประกอบการทำกิจกรรมต่างๆ ได้สนทนากับเพื่อน ครู สามารถเลือกใช้คำพูด ทำให้เกิดพัฒนาการทางภาษา ครู และเพื่อนทั้งหญิงและชายช่วยสนับสนุนเด็กในการคิดและการทำกิจกรรมหรือทำสิ่งต่างๆ ของเด็ก

พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543: 7) ได้กล่าวถึง หลักการของโปรแกรมไฮสโคปว่า โปรแกรมไฮสโคป เน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมประสบการณ์ที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก และการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้นหลักการของหลักสูตรไฮสโคป สามารถสรุปเป็นแผนภูมิภาพ “วงล้อแห่งการเรียนรู้” (Hohmann and Weikart, 1995 อ้างถึงใน พัชรี ผลโยธิน และคณะ 2543: 7-8) ดังนี้

หลักการที่สำคัญของไฮสโคปในระดับปฐมวัย คือ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก การเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำหมายถึง การเรียนรู้ซึ่งเด็กได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิดและเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Hohmann and Weikart, 1995 อ้างถึงใน พัชรียา ผลโยธิน และคณะ 2543: 7) ทั้งนี้ โฮแมน และคนอื่นๆ (Hohmann and others, 1979 อ้างถึงใน พัชรียา ผลโยธิน และคณะ 2543 : 8) กล่าวถึง หลักการของไฮสโคป ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เด็กต้องตัดสินใจว่าจะทำอะไร โดยบอกแผนกับครูซึ่งครูจะช่วยให้เด็กคิดและบันทึกแผนนั้น พร้อมทั้งช่วยเด็กเริ่มต้น
2. ปฏิบัติ (Do) ทำกิจกรรมตามที่วางแผน ครูจะเคลื่อนย้ายไปตามกลุ่มเด็กช่วยเหลือแนะนำและขยายความคิด คนที่เสร็จแล้วก็วางแผนทำสิ่งอื่นต่อไป
3. ทบทวน (Review) ทำในกลุ่มเล็กๆ (5-8 คน) พร้อมกันกับครูโดยทบทวนและเสนอสิ่งที่ตนทำในช่วงเวลาทำงาน หรือเวลาในช่วงอาหารว่าง

1.3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543: 28-31) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ไว้ดังต่อไปนี้

ในช่วงการวางแผนเด็กจะได้พัฒนาความสามารถในการสื่อถึงความตั้งใจ การวางแผนของเด็กอาจมีทั้งแผนงานที่ไม่ชัดเจน คือ เด็กสามารถบอกได้เพียงว่าจะเลือกมุมใด แต่ยังไม่มีความมั่นใจว่าต้องการทำอะไร แผนงานที่เป็นกิจวัตร คือ เด็กบอกได้ว่าจะเลือกเล่นมุมใด และมีภาพในใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับประสบการณ์หรือควรใช้วัสดุอุปกรณ์ในแต่ละมุมอย่างไร แผนงานที่มีความละเอียดชัดเจน คือ เด็กสามารถวางแผนงานที่มีความซับซ้อนซึ่งจะกล่าวถึงกิจกรรมกระบวนการ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นเป้าหมายหรือผลผลิต เด็กจะได้วางแผนที่หลากหลายตลอดเวลา ได้สร้างแผนงานจริงๆ ซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่ทำงาน

ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่เด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมจากการวางแผนเล่นเป็นคู่หรือกลุ่ม หรือทำงานคนเดียวแต่ตระหนักถึงผู้อื่น และได้แก้ปัญหาจากการทำงานที่เด็กจะพบว่าสิ่งที่เป็นไปตามที่เขาคาดหวังและปัญหา เขาจะค้นพบความรู้ใหม่ที่ทำให้เข้าใจความจริงเกี่ยวกับลักษณะกายภาพและสังคม การลงมือกระทำจากสิ่งที่เด็กริเริ่มและประสบการณ์ตรงทำให้เด็กได้สรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง

1.4 บทบาทครูในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ครูต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย ครูควรสนทนากับเด็กเกี่ยวกับประสบการณ์ทำงานของเด็กโดยไม่เร่งรีบ เชิญชวนให้เด็กพูดคุย เช่น ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ถามคำถามปลายเปิด ฟังเด็กอย่างตั้งใจ ครูสามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อให้การทบทวนดำเนินต่อไปได้ ใช้คำถามอย่างรอบคอบ สนับสนุนการบรรยายร่วมกันและมุมมองที่ขัดแย้งกัน ครูบันทึกความเชื่อมโยงระหว่างการทบทวนและการวางแผนของเด็ก ทั้งนี้วิธีการที่เด็กใช้ทบทวนอาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาเปลี่ยนไป

ประอร อิศรเสนา (2542: 25) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการสอนแบบไฮสโคปไว้ดังนี้

1. ครูมีหน้าที่สังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน ว่านักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมอย่างไร เข้าใจกิจกรรมไหม มีปัญหาอะไรในการเรียนเกิดขึ้นหรือไม่
2. ครูมีหน้าที่อภิปรายหรือโต้ตอบนักเรียนให้รู้จักแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถามที่ท้าทาย ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาเป็น

3. ครูมีหน้าที่สนับสนุนให้นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ ให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าต้องการทำอะไร

4. การสนับสนุนการเรียนของนักเรียนได้ 2 วิธีคือ

4.1 ใช้คำพูด คือ ถามคำถาม ยกตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

4.2 การไม่ใช้คำพูด คือ สบตากับนักเรียน รับฟังนักเรียน

5. ครูมีหน้าที่แนะนำสิ่งใหม่ๆ ให้นักเรียน

6. ครูมีหน้าที่เรียนรู้เหมือนนักเรียน ครูต้องศึกษาการสอน เรียนรู้และเข้าใจในตัวนักเรียน

7. ครูต้องเข้าใจพัฒนาการเด็กแต่ละวัย และเรียนรู้ที่จะเข้าใจความแตกต่างและความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

8. ครูมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้เป็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ

9. ครูมีหน้าที่จัดอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้เรียนเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน ที่สำคัญคือต้องเป็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ

10. ครูมีหน้าที่อธิบายให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจ โดยฟังความคิดเห็นของนักเรียนก่อน แล้วจึงค่อยชี้แนะและอธิบาย

11. ครูต้องทำงานกลุ่ม ร่วมมือในการทำงาน ร่วมกันวางแผนการเรียนการสอนในแต่ละวัน จัดอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมร่วมกัน สังเกตพัฒนาการและพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดี และแก้ไขปัญหานักเรียนที่เกิดขึ้น

พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543: 28-32) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ไว้ดังนี้

การวางแผน ครูสามารถสนับสนุนการวางแผนของเด็กโดยการสังเกตลักษณะแผนงานของเด็กแต่ละคน วางแผนกับเด็กอย่างใกล้ชิด จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และประสบการณ์ที่ช่วยทำให้เด็กมีความสนใจในการวางแผน สนทนากับเด็กเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับแผนงานของเด็ก ทั้งนี้วิธีที่เด็กวางแผนอาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาผ่านไป

การปฏิบัติ/การทำงาน ครูสังเกต เรียนรู้ และสนับสนุนการเล่นของเด็ก ในช่วงการทำงาน ครูสามารถค้นพบได้ว่าเด็กแต่ละคนมีวิธีคิดและใช้เหตุผลอย่างไร มักจะเล่นกับใครเสมอๆ เด็กได้ใช้ความรู้ๆ ใดในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กตลอดวัน ครูสามารถสนับสนุนเด็กในช่วงเวลาของการทำงานได้โดยสังเกตลักษณะการทำงาน การสนทนาของเด็กแต่ละคน ได้แก่ สถานภาพของการเล่น (เริ่ม กำลังทำ เปลี่ยนแปลงหรือเสร็จสมบูรณ์ตามแผนงาน) บริบททางสังคม (เล่นคนเดียว เป็นคู่ กลุ่ม) รูปแบบการเล่น (สำรวจ สร้างสรรค์

บทบาทสมมติ) และประสบการณ์สำคัญ ครูสังเกตเด็กเพื่ออำนวยความสะดวก มีส่วนร่วมในการเล่น สนทนาและส่งเสริมการแก้ปัญหาของเด็ก พิจารณาปฏิสัมพันธ์จากสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วบันทึกการสังเกต

การทบทวน ครูสามารถส่งเสริมเด็กในช่วงการวางแผนโดยสังเกตการทบทวนของเด็กแต่ละคนในบรรยากาศที่สงบอบอุ่น เช่น ทบทวนในกลุ่มอย่างใกล้ชิด ในการทบทวนครูควรช่วยกระตุ้นการระลึกประสบการณ์ของเด็ก จัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือประสบการณ์ที่ทำให้เด็กสนใจ เช่น การเยี่ยมชมตามมุมที่เด็กสร้างไว้ ใช้เกม เป็นต้น ใช้เพื่อนร่วมงานหรืออุปกรณ์ร่วมด้วย หรืออาจใช้สัญลักษณ์ เช่น ละคร แผนภูมิ การวาดรูป เป็นต้น

การจัดกิจกรรมแบบกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ครูมีบทบาทสำคัญต่อการทำให้เกิดกระบวนการทางการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนซึ่งสุทธภา โชติประดิษฐ์ (2537: 76-79) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นวางแผน (Plan)** ในการวางแผนครูควรกระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม หรือวางแผนกิจกรรมด้วยเทคนิคต่างๆดังนี้

1.1 ครูให้เด็กนั่งรวมเป็นกลุ่ม และสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับกิจกรรม แล้วชี้ให้เด็กดูวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ครูได้เตรียมไว้ให้ เพื่อให้เด็กวางแผนการทำกิจกรรมจากวัสดุอุปกรณ์ที่ครูจัดเตรียมให้

1.2 ครูถามว่าเด็กจะทำกิจกรรมใดโดยครูถามคำถามเช่น “วันนี้หนูอยากทำกิจกรรมอะไร” และตามด้วยคำถามว่า “หลังจากเสร็จกิจกรรมนี้แล้วหนูจะทำกิจกรรมอะไรต่อไป” เพื่อช่วยให้เด็กวางแผนกิจกรรมที่สนใจจะทำตามลำดับ อาจใช้บัตรภาพที่มีความเข้มของสีพื้นแตกต่างกัน หรือมีขนาดแตกต่างกันไปติดบนแผนภูมิวางแผน

2. **ขั้นปฏิบัติ (Do)**

2.1 ครูให้เด็กแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้

2.2 ครูต้องสังเกตและติดตามการทำกิจกรรมของเด็ก เพื่อแนะนำและช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น ในแต่ละวันครูควรสังเกตเด็กเป็นพิเศษประมาณ 5-7 คน แล้วบันทึกลงในบัตรประจำตัวเด็ก

2.3 ก่อนหมดเวลา 5 นาที ครูชักชวนเด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์และของเล่นแล้วช่วยกันทำความสะอาด

3. **ขั้นทบทวน (Review)** ให้เด็กกลับมานั่งในกลุ่มเดิม แล้วสนทนาถึงผลงานที่ทำ และทบทวนว่าเด็กปฏิบัติตามที่วางแผนไว้หรือไม่ ทำงานได้สำเร็จแค่ไหน มีการเปลี่ยนแปลงแผนหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนแผนเปลี่ยนแผนเป็นอะไร ผลงานเป็นที่พอใจของเด็กเพียงใด ทำงาน

ร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ ต้องการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอย่างไร แล้วเด็กแต่ละคนที่วางแผนได้ผลดี
กันเสนอผลงานที่ตนประทับใจหรือพอใจในวันนั้นให้เพื่อนฟัง 1 ตัวอย่าง

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ครูต้องทำความเข้าใจ
พัฒนาการของเด็ก จัดบรรยากาศให้เป็นประชาธิปไตย จัดกิจกรรมให้เด็กริเริ่มทำกิจกรรมด้วย
ตนเองอย่างอิสระ ซึ่ง วรรณาท รักสกุลไทย และคณะ (2539:29-35) ได้กล่าวถึงขั้นตอนและข้อ
ควรคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมแบบ วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ดังนี้

1) ขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

1.1 ครูเตรียมอุปกรณ์แต่ละกิจกรรมตามโต๊ะ มุมพื้นที่ห้องอย่างหลากหลาย

1.2 ให้เด็กนั่งรวมกันในที่ที่กำหนด

1.3 กิจกรรมใหม่ ครูควรนำอุปกรณ์ทั้งหมดมาให้เด็กดูและให้แต่ละคนวางแผน

ทำกิจกรรมด้วยตนเอง

1.4 ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ

1.5 ครูจดบันทึกการวางแผนของเด็กในวันนั้น

1.6 ให้เด็กปฏิบัติตามที่ได้วางแผน

1.7 ให้เด็กช่วยเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ครูต้อง

ไม่ลืมบอกช่วงเวลา เช่น การทำกิจกรรมกับเด็กอาจใช้สัญลักษณ์บอกเวลาเมื่อหมดเวลา
เพื่อเด็กจะได้เตรียมตัวเตรียมใจและช่วยเก็บอุปกรณ์

1.8 ให้เด็กที่วางแผนออกมาเล่าผลงานให้เพื่อนและครูฟัง

1.9 ให้เด็กในกลุ่มถามเมื่อไม่เข้าใจ

2) ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

2.1 ครูควรเก็บของบริเวณสำหรับเล่น ควรแสดงสัญลักษณ์ให้ชัดเจน

อุปกรณ์ในมุมเล่นควรจัดให้เหมาะสม

2.2 การร่วมงานเป็นทีมของครู เด็กอาจช่วยกันจัดชั้นเรียน โดยพิจารณาและ
คำนึงถึงความสนใจของเด็ก สภาพแวดล้อม ความตั้งใจของเด็ก และการจัดหลักสูตรที่เอื้อต่อการ
ปฏิสัมพันธ์ของเด็ก โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.2.1 การวางแผนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเด็กเกิดความคุ้นเคยกับ

สภาพแวดล้อมของห้อง

2.2.2 เด็กสามารถนำของเล่นมาวางแผนได้

2.2.3 คำถามที่ครูใช้ เช่น “ใช้อุปกรณ์อะไรในการวางแผนทำกิจกรรม

จะอย่างไร”

2.2.4 ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กในขณะทำกิจกรรม

2.2.5 เด็กสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ต้องมีเหตุผลที่น่าเชื่อถือ และไม่
ควรจะทำบ่อย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กคิดและทำกิจกรรม รวมทั้งจัดเตรียมกิจกรรมให้เด็กอย่างเหมาะสม ใช้คำถามปลายเปิดในชั้นต่างๆทุกขั้นตอน บทบาทของครูนั้นจะต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เข้าใจพัฒนาการเด็กและกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน โดยครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ตามโอกาสเหมาะสมหรือเมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือ ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้รู้สึกอบอุ่นและเป็นกันเอง เพื่อเป็นแรงเสริมให้เด็กกล้าแสดงออกมากขึ้น จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของครูมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ให้ลุล่วงทุกขั้นตอนและส่งผลให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการพูดสื่อสารขึ้นด้วย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดบทบาท หน้าที่ครูในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ใน 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ครูศึกษาหลักการ ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

1.2 ครูจัดสภาพห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้พื้นที่กิจกรรมกลุ่มใหญ่สำหรับกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และจัดให้มีที่ประจำไว้สำหรับชั้นวางแผนและชั้นทบทวน ส่วนชั้นปฏิบัติจะจัดโต๊ะไว้ปฏิบัติกิจกรรม ตามมุมประสบการณ์ต่างๆ คือ

มุมที่ 1 มุมหนังสือ มุมที่ 2 มุมเกมการศึกษา มุมที่ 3 มุมพลาสติกสร้างสรรค์ มุมที่ 4 มุมบล็อก มุมที่ 5 มุมบ้าน มุมที่ 6 มุมศิลปะ

1.3 ครูจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย และพอเพียงสำหรับการทำกิจกรรมแต่ละประเภท

1.4 ครูบอกให้เด็กวางแผนว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ทำกิจกรรมประเภทใด และจะอย่างไร

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ขั้นวางแผน (Plan) ในการวางแผนครูกระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม และวางแผนกิจกรรม

2.2 ขั้นปฏิบัติ (Do) ครูให้เด็กแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ต้องสังเกตและติดตามการทำกิจกรรมของเด็ก เพื่อแนะนำและช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสมเท่าที่

จำเป็น ในแต่ละวันครูจะสังเกตเด็กแล้วบันทึกการทำกิจกรรม ถ้าเด็กเปลี่ยนแผนจากที่ตั้งใจไว้ ครูต้องถามเหตุผลว่าทำไมจึงเปลี่ยน และไม่ควรถือจะเปลี่ยนจากแผนบ่อยนัก ก่อนหมดเวลาครูควรชักชวนเด็กเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย แล้วช่วยกันทำความสะอาด

2.3 ขั้นทบทวน (Review) ให้เด็กนั่งเป็นวงกลม และให้นำผลงานหรือกิจกรรมที่ตนประทับใจหรือพอใจในวันนั้นมาเล่าให้เพื่อนฟัง 1 อย่าง ว่าสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ทำงานได้สำเร็จแค่ไหน มีการเปลี่ยนแผนหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนแผนเปลี่ยนเป็นอะไร ผลงานเป็นที่พอใจของเด็กเพียงใด ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ ต้องการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นได้อย่างไร ถ้าเด็กทำงานไม่เสร็จให้นำอุปกรณ์มาเสนอว่าทำอะไรบ้างกับอุปกรณ์ชิ้นนั้นๆ และครูควรเตรียมที่让孩子พักผ่อนเพื่อที่จะทำต่อไปในวันรุ่งขึ้น และครูควรกระตุ้นให้เด็กคนอื่นให้ข้อเสนอแนะ เพื่อจะได้ปรับปรุงผลงานของตนหรือวิธีการทำงานให้ดีขึ้น

3. ขั้นประเมินผล ครูสังเกตและจดบันทึกสิ่งที่พบเห็นในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น

1.5 พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ครูควรคำนึงถึงพื้นที่ในการจัดกิจกรรมดังที่ พัชรี ผลโยธิน และคณะ (2543: 19) กล่าวถึงพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนไว้ว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยการกระทำ เด็กจึงต้องการพื้นที่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการเคลื่อนไหว พื้นที่ส่วนตัวในการเล่นคนเดียวและเล่นกับผู้อื่น พื้นที่เก็บของใช้ส่วนตัว และจัดผลงาน พื้นที่สำหรับผู้ใหญ่ที่จะร่วมเล่นและสนับสนุนความสนใจของเด็ก การจัดแบ่งพื้นที่ภายในห้องเรียนจะประกอบด้วย 5 ส่วนดังนี้

1.5.1 พื้นที่ของใช้ส่วนตัวของเด็ก เช่น ผ้ากันเปื้อน แปรงสีฟัน แก้วน้ำ ฯลฯ อาจเป็นตู้ยาวเป็นช่องรายบุคคลหรือชั้นวางของเป็นช่องๆ โดยมีชื่อเด็กติดแสดงความเป็นเจ้าของ

1.5.2 พื้นที่ทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ เช่น กิจกรรมฟังนิทาน ร้องเพลง เคลื่อนไหว ฯลฯ ที่ทำร่วมกันทั้งชั้นเรียน

1.5.3 พื้นที่กิจกรรมกลุ่มย่อย เช่น กิจกรรมศิลปะร่วมมือ กิจกรรมทำหนังสือ นิทานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย กิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ฯลฯ โดยมีจำนวนสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสม คือ 4-6 คน ทั้งนี้เพื่อครูจะได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ได้ใกล้ชิดและทั่วถึงมากขึ้น

1.5.4 พื้นที่สำหรับมุมเล่น ไฮสโคปได้กำหนดให้มีมุมพื้นฐาน 5 มุม ประกอบด้วย มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมศิลปะ และมุมของเล่น ซึ่งหมายถึงเครื่องเล่น

สัมผัส เกมและของเล่นบนโต๊ะ ทั้งนี้ไฮสโคป มีหลักการเรียกชื่อมุมต่างๆ ด้วยภาษาที่เด็กเข้าใจ จะไม่ใช่ภาษาซึ่งเป็นนามธรรมมากๆ เช่น มุมบทบาทสมมติ มุมเครื่องเล่นสัมผัส นอกจากนี้ ไฮสโคปเชื่อว่ามุมเล่นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความสนใจของเด็ก เช่น เมื่อเด็กเกิดความสนใจ หลากหลาย มุมบ้านก็อาจปรับเปลี่ยนเป็นมุมเสริมสวย มุมหมอบ หรือมุมร้านค้าได้ตามบริบทของ สิ่งที่เด็กสนใจในขณะนั้น

1.5.5 พื้นที่เก็บของใช้ครู เช่น หนังสือ คู่มือครู เอกสารโปรแกรม สื่อการ สอนส่วนรวมของชั้นเรียน เช่น วัสดุศิลปะต่างๆ เป็นต้น

สำหรับสถานที่ในการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน นั้น วรรณาท รักสกุลไทย และคนอื่นๆ (2539: 19-24) ได้กล่าวไว้ดังนี้

การวางแผน (Plan) สถานที่วางแผนควรเป็นที่ประจำ เป็นสถานที่ที่เด็ก สามารถเห็นของเล่นหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นได้

การปฏิบัติ (Do) มุมต่างๆที่จัดให้โดยใช้อุปกรณ์อย่างหลากหลายและปฏิบัติ อย่างอิสระในที่ที่เด็กมองเห็นของเล่น

การทบทวน (Review) ทำได้เลยในขณะที่เก็บของกับผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่ฟังเด็ก พูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาทำ พูดถึงการทำกิจกรรมตามมุมประสบการณ์ของตนเองได้ทำตามี่วางแผนไว้ หรือไม่ อย่างไรและชอบประทับใจในการทำกิจกรรมใดบ้าง มีปัญหาอุปสรรคในการทำหรือไม่

นอกจากนี้ ไฮสโคปได้ระบุนรายละเอียดของแนวปฏิบัติเรื่องจัดพื้นที่ไว้ดังนี้

1) พื้นที่ต้องนำอยู่ นำเข้าไปเล่น ทำให้รู้สึกอบอุ่น วัสดุที่ใช้มีความนุ่ม อ่อนโยน ไม่แข็งกระด้าง มีส่วนโค้งส่วนมน สีสันสบายตาสบายใจ เน้นวัสดุธรรมชาติ และแสง ตามธรรมชาติ

2) มีการจัดแบ่งที่ตั้งบริเวณของมุมต่างๆ อย่างชัดเจน สมเหตุสมผล บริเวณในแต่ละมุมมีพื้นที่เพียงพอ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและการบำรุงรักษาที่ดี เช่น

- มุมทรายและมุมน้ำควรอยู่ใกล้อ่างล้างมือ
- มุมบล็อกและมุมบ้านอยู่ใกล้กัน
- มุมศิลปะอยู่ใกล้อ่างล้างมือหรือห้องน้ำ
- มุมของเล่นและมุมหนังสืออยู่ไกลจากมุมที่เสียงดัง

การปฏิบัติ (Do) มุมต่างๆที่จัดให้ควรมีใช้อุปกรณ์อย่างหลากหลายและให้ อิสระเด็กปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระในที่ที่เด็กมองเห็นของเล่น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมประสบการณ์แบบ วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน นั้นต้องจัดสถานที่ให้เด็กมองเห็นได้ชัดและจัดให้มีที่ประจำสำหรับ

วางแผนและทบทวน มีการจัดวัสดุอุปกรณ์อย่างหลากหลายและเป็นระบบ เพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจและพัฒนาการของเด็ก การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้พื้นที่กิจกรรมกลุ่มใหญ่ในการปฏิบัติกิจกรรมประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน โดยจัดให้มีแผนวางแผนไว้สำหรับชั้นวางแผนและชั้นทบทวน ส่วนชั้นปฏิบัตินั้นจะจัดไว้ในมุมต่างๆ และจัดโต๊ะสำหรับปฏิบัติกิจกรรมตามมุมประสบการณ์ต่างๆ คือ (1) มุมหนังสือ (2) มุมเกมการศึกษา (3) มุมพลาสติกสร้างสรรค์ (4) มุมบล็อก (5) มุมบ้าน และ (6) มุมศิลปะ ซึ่งจัดกิจกรรมการประดิษฐ์ กิจกรรมวาดภาพระบายสี การปั้นไว้สลับสับเปลี่ยนในแต่ละวัน

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

1.6.1 งานวิจัยในประเทศ

การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน นั้น ได้มีผู้วิจัยในประเทศได้ศึกษาไว้มากมายหลายคนดังนี้

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2541) ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮสโคป กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่เด็ก อายุ 4-5 ปี จำนวน 10 คนชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครแห่งหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตการปฏิบัติการสอน แบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า (1) บังคับตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮสโคป 5 ประการ คือ วัสดุ การกระทำ การเลือก การใช้ภาษาของเด็ก และการสนับสนุนของผู้ใหญ่ ผู้วิจัยมีการใช้บังคับในปริมาณที่แตกต่างกัน โดยในระยะเวลาที่ 1 ผู้วิจัยใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุด เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ ระยะเวลาที่ 2 ผู้วิจัยยังคงใช้การสนับสนุนมากที่สุด เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด ระยะเวลาที่ 3 ผู้วิจัยใช้บังคับ คือการเลือก การใช้ภาษาของเด็ก การกระทำ และวัสดุเท่า ๆ กัน เพื่อให้เด็กสามารถเลือก และตัดสินใจด้วยตนเอง (2) เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ตามระยะเวลา โดยในระยะเวลาที่ 1 เด็กไม่กล้าคิดทำทางด้วยตนเอง และแสดงออกด้วยท่าทางมากกว่าวาจา ระยะเวลาที่ 2 เด็กเริ่มคิดทำทางด้วยตนเอง สนทนาด้วยข้อความที่ยาวขึ้น ระยะเวลาที่ 3 เด็กแสดงออก ด้วยท่าทางที่หลากหลาย สนทนาด้วยข้อความที่ยาว กล้าที่จะอาสาสมัครเป็นผู้นำ ทำกิจกรรมเป็นคู่และกลุ่มได้อย่างมั่นใจ และ (3) บทบาทของผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นครูในการจัดกิจกรรม ในระยะเวลาที่ 1 ผู้วิจัยมีบทบาทมากที่สุด ด้วยการเป็นผู้นำทางความคิด ระยะเวลาที่ 2 ผู้วิจัยมีบทบาท กระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดในการเลือกและตัดสินใจ ระยะเวลาที่ 3 ผู้วิจัยลดบทบาทลง เพราะเด็กสามารถเลือกวัสดุแสดงออกด้วยท่าทาง และวาจาได้อย่างมั่นใจ

ชาติชาย ปิลวาสน์ (2543) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 15 คนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนวัดขนาน อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และแบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหา ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

วิลาวัลย์ ทิพย์สุวรรณพร (2549) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของ เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม แบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน (แบบไฮ/สโคป) และแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 3 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 30 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มควบคุม 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน (แบบไฮ/สโคป) และแบบปกติ แบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบ วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน (แบบไฮ/สโคป) มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยของ พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2541) ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของ ไฮสโคป ชาติชาย ปิลวาสน์ (2543) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน วิลาวัลย์ ทิพย์สุวรรณพร (2549) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม แบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน (แบบไฮ/สโคป) และแบบปกติ พบว่ามีความสอดคล้องเกี่ยวกับการนำเอา แนวคิดของไฮสโคป มาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย โดยการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนในทิศทางที่ดีขึ้น

1.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน นั้นได้มีผู้วิจัยต่างประเทศได้ศึกษาไว้มากมายหลายคนดังนี้

แยง (Yang, 1985 อ้างถึงใน ชไมมม ศิริสุรรักษ์ 2540:42) ได้ศึกษาผลของการวางแผน และทบทวนด้วยการสนทนาที่มีต่อความคล่องแคล่วในการคิดของเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาสจำนวน 15 คน ซึ่งเข้าเรียนในโปรแกรมของโรงเรียนการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยเซาท์เทิน แคลิฟอร์เนีย (University of Southern California School for Early Childhood Education SECE) ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน และการฝึกทบทวนด้วยวาจา มีผลต่อความฉับไวในการคิดของเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ซึ่งการเข้าร่วมในการวางแผนและการฝึกทบทวนความสามารถในการคิด เป็นกระบวนการที่สามารถส่งเสริมความฉับไวในการคิดของเด็ก

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน สามารถกระตุ้นให้เด็กคิดและทบทวน แล้วถ่ายทอดออกมาทางคำพูดเพื่อสื่อความหมายให้คนอื่นได้รู้และเข้าใจถึงสิ่งที่ตนเองทำหรือต้องการให้คนอื่นได้รับรู้ เกิดเป็นพัฒนาการทางการพูด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ในกระบวนการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน สามารถส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งหากได้นำกระบวนการนี้มาใช้ในการศึกษาความสามารถในการพูดให้แก่เด็กปฐมวัย ผู้วิจัยเชื่อว่า จะส่งผลให้เกิดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยขึ้นได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของการพูดของเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพูดไว้อย่างหลากหลายดังนี้
 วรรณิการ์ วาจาบัณฑิตย์ (2536: 12) กล่าวว่า การพูด คือ การสื่อสารความคิด ความรู้สึก ความรู้ ประสบการณ์ และความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ โดยใช้ภาษา น้ำเสียง และอากัปกิริยาเป็นสื่อ

เบญจมาศ พระธานี (2538: 17) กล่าวว่า การพูด เป็นวิธีการสื่อสารที่มนุษย์นิยมใช้ในการแสดงออกทางภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความรู้และประสบการณ์ในการติดต่อกับผู้อื่น การพูดต้องอาศัยขบวนการต่าง ๆ ทำงานอย่างต่อเนื่องและประสานกัน คือ ขบวนการหายใจ ขบวนการเปล่งเสียง ขบวนการแปรเสียง

วราภรณ์ รักวิชัย (2527: 44 – 45) ได้กล่าวถึงทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านการพูดไว้ว่า การพูด เป็นการฝึกให้เด็กมีทักษะในการพูดสื่อความหมายให้เข้าใจ และสามารถพูดเพื่อถ่ายทอดความเข้าใจได้ รวมทั้งการใช้ภาษาและถ้อยคำที่สุภาพ มีมารยาทในการพูด ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด ตลอดจนการพูดที่ใช้สำเนียงธรรมชาติ สามารถบอกชื่อ อธิบาย และแยกแยะความแตกต่างของสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยสามารถตอบคำถาม เล่าข่าว การสนทนา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแนะนำ ทักทาย สัมภาษณ์ อภิปราย และเล่านิทาน เป็นต้น

ราเชล ไคดา (Rachel Keidar อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543: 20 – 21) ได้อธิบายทักษะความสามารถทางภาษา คือ ฟัง - พูด ไว้ว่า เมื่อเด็กมีโอกาสได้ยินเสียงแม่พูด แม่ว่ายังพูดไม่ได้ แต่จะเกิดการเรียนรู้ภาษาพูด เพราะการสอนเด็กให้พูดนั้น เด็กจำเป็นต้องได้ยินได้ฟังภาษาพูดก่อน ยิ่งได้ฟังมากจะเข้าใจชัดเจน ยิ่งเรียนรู้คำศัพท์ต่าง ๆ มาก การเรียนรู้วิธีพูดเป็นประโยชน์ยาว ๆ ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ในเด็กวัย 2 - 3 ขวบ การพูดของแม่จะช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีได้ การสนทนา การซักถามเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านการเข้าใจความหมายของภาษา จากเรื่องง่ายไปจนถึงเรื่องที่ยากขึ้น สลับซับซ้อนขึ้น เห็นบทบาทของภาษาในการสื่อความคิดหรือแม้แต่จินตนาการเพื่อตอบสนองความต้องการของตนได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า การพูด หมายถึง พฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัยที่พูดได้ตอบกับเพื่อนและครู สนทนาหรือพูดถึงสิ่งที่ทำตลอดจนการพูดอธิบาย บรรยายถึงรายละเอียดของสิ่งต่างๆ ให้กับบุคคลอื่นเข้าใจ ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ครอบคลุมด้านการพูดคำศัพท์ การตอบคำถามจากภาพ และการเล่าเรื่องที่เห็นจากภาพ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางการพูดเหมือนกับพัฒนาการด้านอื่นๆ คือ มีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องโดยเฉพาะในเด็กอนุบาลนั้น พัฒนาการทางการพูดเป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กแต่ละคนมีแบบแผนของพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน จะมีลำดับขั้นตอนของความเจริญงอกงามเหมือนกัน แต่อัตราและประสิทธิภาพของพัฒนานั้นอาจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ในการส่งเสริมความสามารถทางการพูดให้กับเด็ก ครูควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนในการพัฒนาทางภาษา ทั้งนี้เพื่อหาวิธีส่งเสริมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งโลแกนและโลแกน (Logan & Logan, 1974 : 207 อ้างถึงใน เขาวพา เฉชะคุปต์ 2528: 48) ได้แบ่งพัฒนาการทางการพูดออกเป็น 7 ขั้น ดังนี้

1. ระยะเวลาปะปะ (Random Stage หรือ Prelinguistic Stage) อายุแรกเกิดถึง 6 เดือนในระยะเวลานี้เป็นระยะที่เด็กเปล่งเสียงต่างๆ ที่ยังไม่มีความหมาย การเปล่งเสียงของเด็กก็เพื่อบอกความต้องการของเขา และเมื่อได้รับการตอบสนองเขาจะรู้สึกพอใจ เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออกเสียงอ้อแอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่างๆ ในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ดีของการสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาการพูด และเด็กที่มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ จะมีโอกาสได้พัฒนาทางการพูดได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สบายเจ็บป่วย

2. ระยะเวลาแยกแยะ (Jargon Stage) อายุ 6 เดือน ถึง 1 ปีหลังจาก 6 เดือนเด็กจะเข้าสู่ระยะที่ 2 ซึ่งเด็กจะสามารถแยกแยะเสียงต่างๆที่เขาได้ยินและเด็กจะรู้สึกพอใจที่ได้ส่งเสียง และทำเสียงถ้าเสียงที่เปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวก เด็กก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูงๆต่ำๆที่มีคนพูดกับเขา

3. ระยะเวลาเลียนแบบ (Imitation Stage) อายุ 1-2 ปีในระยะเวลาี้เด็กจะเริ่มเลียนเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด เสียงที่เปล่งออกมาโดยไม่มี ความหมาย จะค่อยๆหายไป เด็กจะเริ่มรับฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งนับว่าพัฒนาการทางการพูด จะเริ่มต้นอย่างแท้จริงในระยะนี้

4. ระยะเวลาขยาย (Stage of Expansion) อายุ 2 ถึง 4 ปีในระยะเวลาี้จะหยุดพูดโดย จะเริ่มจากการหัดเรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เด็กเริ่มเข้าใจถึงการใช้อยุทธลักษณะในการสื่อ ความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ การพูดระยะแรกๆ จะเป็นการออกเสียง คำนามต่างๆและคำคุณศัพท์ต่างๆ ที่เขาเห็น รู้สึกและได้ยิน

5. ระยะเวลาโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4-5 ปี ระยะเวลาี้เด็กจะพัฒนา ความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เด็กจะเริ่มเล่นสนุกกับคำ รู้จักคิดคำและประโยคของ ตนเอง โดยอาศัยการผูกจากคำ วลี และประโยคที่เขาได้ยินคนอื่นๆพูด เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ใน การประสมคำ และหาความหมายของคำ และวลี โดยเด็กเริ่มสนุกกับการเปล่งเสียง ซึ่งอาจเป็น การเล่นเป็นเกมกับเพื่อนๆหรือสมาชิกในครอบครัว

6. ระยะเวลาตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5 ถึง 6 ปี ในระยะเวลาี้ความสามารถ ในการคิดและพัฒนาการทางการพูดของเด็กจะสูงขึ้น เด็กจะเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบ แขนมากขึ้น และใช้ภาษาเหล่านี้กับสิ่งรอบๆตัว เด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่ายๆ รู้จักใช้คำที่ เกี่ยวกับบ้านและโรงเรียน ภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายในระยะนี้จะเกิดจากสิ่งที่เขามองเห็น และรับรู้

7. ระยะเวลาสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่เด็กเริ่มเข้า โรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำและหาวิธีหาความหมายด้วยตัวเลข เด็กจะวิเคราะห์และสร้างสรรค์

ทักษะในการสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสำนวน การเปรียบเทียบและภาษาพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น เขาจะสนุกกับการแสดงความคิดเห็นโดยการพูดและการเขียน

กาญจนา ไพศาลกานูมาศ (2529: 2) ได้แบ่งพัฒนาการพูดของเด็กไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นปฏิกิริยาสะท้อน (Reflexive Vocalization) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 1 เดือนครึ่ง ทารกจะส่งเสียงโดยอัตโนมัติและไม่มี ความหมายเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าภายใน เช่น หิว เจ็บ และภายนอก เช่น แฉะ และร้อน เป็นเสียงที่ไม่ซับซ้อนและไม่สามารถแยกความแตกต่างได้ พออายุเลย 1 เดือนไปแล้ว ทารกจะเปล่งเสียงตามความรู้สึกได้ ซึ่งผู้เลี้ยงดูพอจะแปลความหมายได้ว่า ทารกเปล่งเสียงเพราะเหตุใด เช่น หิว เจ็บ

2. ขั้นเล่นเสียง (Babbling Stage) อยู่ในอายุประมาณ 1 เดือนครึ่งถึง 8 เดือน อวัยวะสำหรับพูดเจริญขึ้น ทารกเริ่มใช้ริมฝีปาก ลิ้น ลองทำเสียงต่างๆ โดยทำเสียงอ้อแอ้ในลำคอ ทารกรู้สึกว่าตนเองมีเสียง (sound awareness) จึงตั้งใจฟังและเลียนเสียงตนเองมากที่สุด จึงมักกล่าวว่า เป็นระยะเล่นเสียง (vocal play) แม้ว่าเสียงทารกในวัยนี้จะไม่เป็นภาษา แต่จะเป็นพื้นฐาน การพัฒนาในการพูดขั้นต่อไป

3. ขั้นเลียนเสียง (Lulling stage) เมื่ออายุประมาณ 9 เดือน อวัยวะการพูดและการ ฟังเจริญมากขึ้น โดยเฉพาะประสาทรับเสียงและอวัยวะในการพูด ทารกจำเสียงพูดและเลียนเสียง ของผู้ใกล้ชิดได้ ส่วนใหญ่จะเปล่งเสียงจากริมฝีปากและปลายลิ้นซึ่งมักเป็นสระเดียว เช่น อาหรืออี ซึ่งเสียงจะต่างกันไปในแต่ละภาษา

4. ขั้นเลียนเสียงแบบซ้ำๆ (Echolalia) เริ่มเมื่อทารกอายุประมาณ 1 ขวบ เด็ก จะเลียนเสียงของตนเอง แต่จะเลียนเสียงของผู้อื่นอย่างจริงจัง เริ่มเข้าใจเสียงที่เลียนแบบ แต่ยังไม่เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งนัก แม้จะออกเสียงคำนั้นๆ ได้อย่างชัดเจนก็ตาม

5. ขั้นพูดภาษาได้จริง (True Speech) พัฒนาต่อจากขั้นที่ 4 เมื่ออายุประมาณ 1 ปี เด็กก็จะเริ่มเปลี่ยนคำต่างๆ ในภาษาของตนและเข้าใจสิ่งที่ผู้อื่นพูด เมื่อเด็กเรียนรู้คำต่างๆ แล้ว จะนำคำเหล่านั้นมาใช้ ซึ่ง เดล (Dale, 1976: 8-10 อ้างถึงใน วิจิตรา วิเศษสมบัติ 2539: 15) ได้กล่าวถึงระยะการใช้คำไว้ดังนี้

5.1 ระยะการใช้คำโดด (Holophrastic speech) คือการใช้คำๆเดียวที่มีความหมายแทนวลี หรือประโยค เช่น เด็กพูดว่า “บอล” เพื่อแทนประโยคที่ว่า “ลูกบอลตกน้ำ” ซึ่งผู้ใหญ่ตีความได้จากลักษณะท่าทางของเด็ก

5.2 ระยะการใช้ภาษาโทรเลข (Telegraphic speech) คือการที่เด็กใช้ภาษาย่อๆ ไม่เต็มรูปประโยค เช่น อาจขาดประธานไป ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ต่อจากการใช้คำๆเดียวแทน

ประโยคโดยเริ่มรวมคำ 2-3 คำเข้าด้วยกันเพื่อสร้างประโยค เช่น “บอลไหน” แทนประโยคที่ว่า “บอลอยู่ไหน” ในช่วงนี้อยู่ระหว่างอายุ 1 ขวบครึ่งถึง 2 ปี หลังจากการใช้ภาษาโทรเลขแล้ว เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้กฎเกณฑ์ในภาษา และสามารถใช้ประโยคได้ถูกต้องและซับซ้อนยิ่งขึ้น และอายุ 6 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ภาษาได้เท่าเทียมกับผู้ใหญ่

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537: 63-66) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษา และการพูดของเด็กอนุบาลไว้ ดังนี้

1. **อายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ** เด็กแรกเกิดมักแสดงอาการกัมปกริยาด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพูด เช่น การร้องไห้ การทำท่าทางต่าง ๆ เมื่อทารกเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด คำส่วนใหญ่จะเป็นคำง่าย ๆ เบื้องต้น เกี่ยวกับคำนามที่มุ่งถึงสิ่งของและบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมและคำกริยาที่แสดงอาการท่าทาง เด็กอายุ 18 เดือน สามารถพูดได้ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประมาณ 30 คำ เมื่อประมาณ 2 ขวบ การเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นเพียงใด เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสติปัญญาของเด็กตลอดจนการส่งเสริมและโอกาสที่จะได้เรียนรู้ เด็กหลายคนในวัยนี้จดจำคำตลาดและคำสบถจากคนใกล้ชิด แต่ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง เด็กวัยนี้มีความเจริญทางภาษามากขึ้น มักจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม

2. **อายุ 3 ขวบ** สามารถเข้าใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ ภาษาง่ายๆ เบื้องต้น ยังไม่เข้าใจในสิ่งที่มองไม่เห็น ยังไม่เข้าใจความหมายจากคำสั่งหรือคำขอร้องจากผู้ใหญ่ เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เร็วมาก สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่ๆ หรือเรียกชื่อใหม่ในสิ่งที่ตนเองยังไม่ทราบ หรือไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. **อายุ 4 ขวบ** ให้ความสนใจภาษาพูดของผู้ใหญ่โดยเฉพาะคำแสลง หรือคำอุทาน เด็กเริ่มมีคำถามที่มีเหตุมีผลมากขึ้น หรือฟังนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชอบมาก

4. **อายุ 5 ขวบ** เริ่มมีพัฒนาการมากขึ้น สามารถเข้าใจคำพูด ข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่ได้ดี พยายามพูดยาวๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่โดยการสร้างประโยค ชอบฟังนิทานประเภทเทพนิยาย

5. **อายุ 6 ขวบ** เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด เด็กจะชอบสนทนากับเพื่อนๆ หรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่นสิ่งของและมีความสุขเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสนใจการอ่านเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

เพียเจต์ (Piaget 1969: 120-122 อ้างถึงใน ศรียา-ประภัสสร นิยมธรรม (2541: 38-40) พบว่า เมื่อมีการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกันเด็กจะสามารถเข้าใจกันได้ทั้งนี้เพราะเด็กพูดไปด้วย ทำท่าทางไปด้วย เช่น เด็ก 5-6 ขวบจะสามารถอธิบายหรือแสดงสิ่งที่ตนเข้าใจให้เพื่อนๆ ฟังได้ไม่ว่าจะเป็นวิธีเล่นเกมการบวกเลขหรือการพับกระดาษ ฯลฯ เพื่อนๆ จะเข้าใจเร็วกว่าเวลาที่ครูอธิบาย

ให้ฟังเสียอีกทว่าในการเล่าโดยไม่มีท่าทางประกอบ หรือไม่ได้ใช้วิธีพูดไปทำไปแล้ว ก็มีได้เข้าใจ กันดีไปกว่าเด็กเข้าใจผู้ใหญ่เลย ทั้งนี้เพราะปกติทั้งเด็กและผู้ใหญ่เมื่อได้ยินอะไรมักไม่ได้คิดตามที่ ผู้พูดคิด หากแต่คิดตามความเข้าใจของตนและจะจับเอาแต่สิ่งที่ตนเองเห็นว่าสนใจเท่านั้น หรือไม่ ก็ดัดแปลงให้เข้ากับความปลอดภัย หรือความเข้าใจเดิมของตนเอง นอกจากนี้เพียเจต์ ยังพบว่า เด็กอายุ ต่ำกว่า 8 ขวบนั้น เวลาจะอธิบายอะไรก็จะเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง เวลาพูดถึงดูเหมือนว่าพูดกับ ตัวเองมากกว่าที่จะคิดอธิบายให้กับผู้อื่น ส่วนผู้ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ก็ฟังด้วยลักษณะ ตัวเองเป็นศูนย์กลางพอๆกัน จึงทำให้เข้าใจไม่ตรงกันต่างๆที่ผู้ฟังก็คิดว่าตนเข้าใจ ส่วนคนพูดก็เชื่อ เอาเลยว่าคนฟังเข้าใจทุกอย่างตามแบบที่ตนเข้าใจ ลักษณะการพูดโดยเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางนั้น มีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. **พูดซ้ำๆ** เพียเจต์ อธิบายว่าในระยะนี้เด็กยังไม่สามารถแยกได้ว่า อะไรเป็น “ฉัน” และอะไรเป็น “คนอื่น” ยังไม่เห็นความแตกต่างระหว่างกริยาอาการของตนเองและของคนอื่น เด็กมักจะเอาอย่าง โดยรวมเข้าไปเป็นพวกเดียวกันกับผู้แสดงแบบ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าตนกำลังเลียนแบบ แต่กลับคิดว่าตนเป็นผู้ค้นพบสิ่งใหม่ ดังนั้นเด็ก 6-7 ขวบเมื่อให้ฟังคำอธิบายแล้วให้ปฏิบัติตามถ้า เด็กทำได้ก็จะแสดงความชื่นชมยินดีประหนึ่งเป็นสิ่งที่ตนทำได้อเอง

2. **พูดคนเดียว** เด็กมักพูดไปทำไปเหมือนกับปรารถนาความคิดของตนเองออกมา ดังๆเช่น “หนูจะไปกินข้าวแล้ว” หรือ “หนูจะวาดบ้านนี้ไง....บ้านเล็กด้วย”

3. **พูดกับตนเองต่อหน้าคนอื่น** แต่ไม่เจาะจงว่าจะให้เป็นการสนทนา เด็กคิดถึง การกระทำของตนเอง แล้วพูดออกมาดังๆโดยไม่เจาะจงว่าพูดกับใคร เช่น การพูดถึงครูของตน การขัดแย้งและถกเถียงและทะเลาะกัน ก็เป็นสิ่งที่พบในการสนทนาของเด็กในขั้นแรก ก็มักได้เถียงโดยเป็นการพูดไปคนละทาง ต่อมาก็ทะเลาะกันโดยต่างเกิดความรู้สึกว่าจำเป็นต้องพูด ให้ผู้อื่นเข้าใจ การทะเลาะต่างจากการพูด คือ เวลาทะเลาะกันมักจะมีการทำท่าทางหรือสีหน้า ประกอบ บางครั้งก็มีการล้อเลียนเพื่อน เมื่อโตขึ้นราว 7 ขวบขึ้นไป จึงจะรู้จักถกเถียงอย่างแท้จริงมี การอ้างเหตุผลประกอบการถกเถียงนั้นๆ และจะรู้จักใช้คำ “เพราะว่า ” บ่อยๆในการสนทนาเป็น การช่วยให้เห็นว่าเด็กรู้จักคิดแบบนามธรรม และรู้จักถกเถียงอย่างแท้จริง

เพียเจต์ ยังได้ทำการค้นคว้าพัฒนาการทางภาษาของเด็ก 4-8 ขวบ ซึ่งเป็นระยะที่เด็ก เรียนภาษาได้อย่างรวดเร็ว ผลการค้นคว้าพอรวบรวมสรุปได้ดังนี้

เด็กอายุ 3-5 ขวบ สามารถใช้ภาษาขั้นท้ายของการพูดแบบเอาตนเองเป็นศูนย์กลางคือ เป็นการพูดลักษณะการพูดแบบเล่าเรื่อง แต่ไม่เชิงเป็นการสนทนา ถ้ามีคำถามมักไม่ค่อยตอบ หรือไม่ก็รอให้คู่สนทนาเอ่ยปากขึ้น หรือถามแล้วอาจตอบเสียเอง หรือไม่ก็ฟังคำตอบแล้วไป พูดเรื่องใหม่

เด็ก 5 ขวบขึ้นไป มักเริ่มสนทนากับการกระทำของคนอื่น ผิดกับระยะแรกๆ ที่เด็กมักพูดถึงตนเอง หรือความคิดของตนเอง แต่การสนทนานั้นมักเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมยังมีชื่อนามธรรม

ระยะต่อไปเด็กรู้จักสนทนาร่วมกับผู้อื่น มีการกล่าวติดต่อกันไปถึงการกระทำที่กำลังทำร่วมกันอยู่ ไม่ใช่เรื่องผู้พูดอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของทุกคนที่มีส่วนร่วมอยู่ในกิจกรรมนั้น

การสนทนาร่วมกับผู้อื่นในด้านนามธรรม การออกความคิดเห็นหรือกล่าวถึงสิ่งที่มีได้ปรากฏอยู่ต่อหน้า เป็นขั้นต่อไปของการพัฒนาการ ซึ่งเด็ก 6-8 ขวบมักทำได้ แต่ถ้าได้อธิบายแบบนี้ให้เด็กฟังเล็กๆ ฟัง ส่วนมากจะไม่ค่อยแสดงอาการยินดียินร้าย หรือให้ความสนใจแต่อย่างใด

จากการศึกษาพัฒนาการทางภาษา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางด้านภาษามีลักษณะต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด การแสดงออกทางภาษาของเด็กเริ่มจากหน่วยที่ย่อยที่สุดของเสียง เมื่อสามารถควบคุมอวัยวะต่างๆ ได้ดีขึ้น ประกอบกับการเรียนรู้จากการได้ยินและการฝึกออกเสียงซ้ำๆ เด็กจะสามารถเปล่งเสียงออกมาเป็นคำๆ ได้ อีกทั้งการเสริมแรง จะทำให้เด็กพัฒนาถึงการใช้คำอย่างมีความหมาย และสามารถขยายพัฒนาการทางภาษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาภาษาขั้นสูงขึ้นไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ช่วงอายุ 5-6 ขวบ จากการที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ซึ่งในการทำกิจกรรมนั้น เด็กจะได้สนทนากับเพื่อน และกับผู้ใหญ่ สามารถที่จะพูดสื่อสารกันให้เข้าใจ ซึ่งเด็ก 5-6 ขวบจะสามารถอธิบายหรือแสดงสิ่งที่ตนทำให้เพื่อนๆ ฟัง และสามารถพูดอธิบายถึงผลงานของตนเอง บอกเล่าถึงสิ่งที่ทำ อีกทั้งพูดบอกหรือโต้ตอบให้บุคคลอื่นเข้าใจถึงสิ่งที่ตนทำหรือต้องการให้รู้ได้

2.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย

สำหรับกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการพูดให้กับเด็กนั้น มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาครบทุกด้าน (กรมวิชาการ 2540 ก: 36- 37) ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการพูดและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายวิธี เช่น

1. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2. การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทานสื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

3. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้น ๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

4. การทดลอง / ปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นและค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสิ่งต่าง ๆ รอบโรงเรียน หรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

6. การเล่นเกมทบทวน เป็นตัวละครต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่าง ๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะ รูปคน และสัตว์รูปแบบต่าง ๆ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่าง ๆ

7. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจองและการพูดคุยสนทนา เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย ซึ่งปริศนา สิริอาษา (2537: 91 - 98) กล่าวว่า วิธีการที่ดีที่จะช่วยให้เด็กเป็นนักพูดที่ดี คือ การพูดคุยกับเด็กบ่อย ๆ คำพูดต่าง ๆ ของเด็กอายุ 3 ขวบ มักเป็นคำที่ได้รับมาจากพ่อแม่ และผู้ใกล้ชิด หลังจากนั้นเด็กจึงเริ่มเรียนรู้คำต่าง ๆ เอง ดังนั้น การพูดจาของบุคคลที่แวดล้อมเด็กอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น การสอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำ เช่น หนูกินข้าวด้วยช้อนหรือลูกบอลจะ หรือ หนูใช้ตามองหรือใช้นิ้วมองจะ การสอนคำจากท่าทาง สอนจากการอ่านนิทานให้ฟัง การเล่นเกมสมมติ การร้องเพลงประกอบท่าทาง การหัดให้เด็กตอบคำถาม การเล่นเกมนำทาง การเรียงลำดับเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายวิธี แต่ละวิธีล้วนเป็นการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์จากการสนทนากับครูและเพื่อน นอกจากนี้การทำ

กิจกรรมการเล่นเสรีแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ในการวางแผนและซักถามพูดโต้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมและพูดอธิบายถึงสิ่งที่ตนเองทำในช่วงของการทบทวน เป็นแนวทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการพูด เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทักษะและความสามารถทางการพูด

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัย

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัยนั้นมีความสำคัญและสามารถพัฒนาได้หลากหลายซึ่งมีผู้วิจัยไว้ดังนี้

เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์ (2524) ได้ศึกษา เรื่องความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุ ระหว่าง 5 – 6 ปี รวม 60 คน เป็นเด็กชายและเด็กหญิงจำนวนเท่า ๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาพ 5 ภาพ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและอาหาร สัตว์เลี้ยง สถานที่สำคัญในชุมชน ศาสนาและการคมนาคม ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีความสามารถในการรู้จักคำศัพท์และการพูดเป็นประโยคไม่ต่างกัน

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และมุมบล็อกแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็น เด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

นงเยาว์ คลินิกฉาย (2543) ได้ศึกษาถึงความสามารถด้านการฟัง และการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ และที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ มีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

จุฑา สุขใส (2545) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลองกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีคะแนน

พัฒนาการทางการพูดใกล้เคียงกัน แต่หลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการทางการพูดเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมที่องค์ประกอบของแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมที่องค์ประกอบของแบบปกติ ได้กระตุ้นส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาและการพูดมากขึ้น

ไซยี่คำ กุลาม (2547) ศึกษาความสามารถในการพูดภาษาไทยของเด็กไทยมุสลิมที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาที่สองหลังการจัดกิจกรรมการร้องเพลง กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 30 คน ศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านพอเม็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลาเขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมการร้องเพลง และแบบวัดความสามารถทางการพูดภาษาไทย ทดสอบกลุ่มตัวอย่างและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยไทยมุสลิมมีความสามารถในการพูดภาษาไทยใน ภาพรวมและองค์ประกอบแต่ละด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

พลสุข สุขเสริม (2551) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และแบบทดสอบวัดความสามารถทางการพูด ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวม และรายด้าน คือ ด้านการพูดคำศัพท์ ด้านการพูดเป็นประโยค และด้านการพูดเป็นเรื่องราว โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อความสามารถทางการพูดโดยรวม ร้อยละ 92.2 และส่งผลต่อความสามารถด้านการพูดคำศัพท์ร้อยละ 86.6 ด้านการพูดเป็นประโยค ร้อยละ 80.1 และ ด้านการพูดเป็นเรื่องราวร้อยละ 85.8 ตามลำดับ

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่มีผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการพูดการใช้คำพูดของเด็กไว้ดังนี้

ไพน์ และคณะ (Pine and others, 1997: 807-819) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบที่แตกต่างกันในขั้นตอนการใช้คำเดี่ยว ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำพูดของแม่

และการผสมคำของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นแม่และเด็ก 26 คู่ เด็กผู้หญิง 14 คน และเด็กผู้ชาย 12 คน เริ่มจากการให้แม่พูด 10 คำ 50 คำ และ 100 คำ ตามลำดับ ผลการวิจัยพบ ความสัมพันธ์ของการใช้คำของเด็กแตกต่างกันไปตามการใช้คำพูดของแม่ กล่าวคือ วิธีการพูดของแม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการการใช้คำพูดของลูกโดยตรง คือแม่ที่พยายามอธิบายความหมายคำศัพท์โดยอิงสภาพแวดล้อมจะสามารถถ่ายทอดคำพูดใหม่ ๆ ให้ลูกได้มากกว่า แม่ที่พูดโดยวิธีการออกคำสั่ง แม่ที่พูดเก่ง ช่วย让孩子เรียนรู้คำต่าง ๆ เช่น คำอุทาน คำสั้น ๆ ได้มากกว่าแม่ที่ไม่ค่อยพูด

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น จะเป็นไปตามวัย และวุฒิภาวะของเด็ก ซึ่งจะพัฒนาไปตามธรรมชาติ และการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวและผู้ใกล้ชิดตัวเด็ก เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครูมีส่วนส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กรู้จักใช้ภาษาพูดอย่างถูกต้อง และมีพัฒนาการทางการพูดที่ดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ กลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ศึกษาครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 25 คน ที่ศึกษาระดับอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1.1 คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ประกอบด้วย

- 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

- 2) จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
- 3) ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
- 4) บทบาทครูในการจัดกิจกรรมมุมประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ

ทบทวน

- 5) บทบาทเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมตามมุมประสบการณ์แบบวางแผน

ปฏิบัติ ทบทวน

2.1.2 แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย เป็นแบบวัดชนิดรูปภาพ มีทั้งหมด 21 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 พูดยคำศัพท์จากภาพ จำนวน 10 ข้อ โดยให้เด็กพูดยคำศัพท์จากภาพที่กำหนดให้ ถ้าเด็กตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตอนที่ 2 พูดยตอบคำถามจากภาพ จำนวน 10 ข้อ ให้เด็กพูดยตอบคำถามจากภาพที่กำหนดให้ ถ้าเด็กสามารถพูดยตอบคำถามจากภาพได้สาระสำคัญหลักถูกต้อง ได้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าสามารถอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมได้ 2 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ตอนที่ 3 พูดยเล่าเรื่องจากภาพ จำนวน 1 ภาพ ให้เล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ เป็นภาพใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไรได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับเหตุการณ์ ให้ประเด็นละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน

ปฏิบัติ ทบทวน

- 2) สร้างคู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

3) นำคู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติทบทวน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของกิจกรรม จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.90

4) นำคู่มือการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการตรวจพิจารณาแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2 แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักการและพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
- 2) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดสำหรับเด็กปฐมวัย และค่านิยมศัพท์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้
- 3) ดำเนินการสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบชนิดเป็นรูปภาพทั้งหมด 21 ข้อแบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 คำศัพท์จากภาพ จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 ตอบคำถามจากภาพ จำนวน 10 ข้อ และ ตอนที่ 3 เล่าเรื่องจากภาพ จำนวน 1 ข้อ
- 4) นำแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ผู้ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม ภาพประกอบและเวลาที่ใช้ในการวัดและเกณฑ์การให้คะแนน จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องในภาพรวมเท่ากับ 0.87 เมื่อแยกแต่ละตอนได้ค่าความสอดคล้องดังนี้ คือ ตอนที่ 1 คำศัพท์จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ตอนที่ 2 ตอบคำถามจากภาพ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67 ตอนที่ 3 เล่าเรื่องจากภาพ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00
- 5) นำแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการตรวจพิจารณาแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

3.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดำเนินการวัดเป็นรายบุคคล ใช้เวลาทดสอบเด็กคนละประมาณ 10 นาที ใช้เวลาทดสอบ เด็ก 25 คนเป็นเวลา 1 สัปดาห์

3.2 การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ในกิจกรรมการเล่นเสรี เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 20 วัน

3.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบวัดความสามารถในการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นฉบับเดียวกับก่อนการทดลองและใช้วิธีทดสอบแบบเดียวกับก่อนการทดลอง

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

4.1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ส่วน สายยศ 2542:269-270)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	เป็นคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	เป็นผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	n	เป็นจำนวนคะแนน หรือจำนวนตัวอย่าง

4.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ใช้สูตร (ส่วน สายยศ 2542:273)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ	S	เป็นค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	เป็นคะแนนของแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง
	\bar{X}	เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	n	เป็นขนาดของตัวอย่าง หรือจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4.2 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t – test) แบบข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน (Dependent samples) จากสูตร ต่อไปนี้ (ล้วน สายยศ 2542: 273)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	เป็นค่าทดสอบที
	D	เป็นความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D$	เป็นผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	เป็นผลรวมกำลังสองของความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	n	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
	S.D.	เป็นความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พิจารณาจากระดับคะแนนคิดเป็นร้อยละ ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับอนุบาล (งานประกันคุณภาพ 2552: 36) ดังนี้

ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	80 - 100	มีระดับการประเมิน	ดีมาก
ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	70 - 79	มีระดับการประเมิน	ดี
ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	60 - 69	มีระดับการประเมิน	ปานกลาง
ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	50 - 59	มีระดับการประเมิน	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	0 - 49	มีระดับการประเมิน	ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง “ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ต้องการแสดงให้เห็นผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 4.1 ค่าร้อยละของคะแนนความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง
เปรียบเทียบกับเกณฑ์

ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	จำนวนนักเรียน	คิดเป็นร้อยละ	การแปลความหมาย
80 - 100	9	36	ดีมาก
70 - 79	13	52	ดี
60 - 69	3	12	ปานกลาง
50 - 59	-	-	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0 - 49	-	-	ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ
รวม	25	100	

จากตารางที่ 4.1 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีความสามารถในการพูดอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 9
คน คิดเป็นร้อยละ 36 ระดับดี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และระดับปานกลาง จำนวน 3
คน คิดเป็นร้อยละ 12

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนที่มีต่อ
ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้มุ่งตรวจสอบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีความสามารถในการพูด เพิ่มขึ้นหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง
ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยในภาพรวมก่อนและหลัง
การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	15.78	2.42			
			392.50	12489.25	28.09**
หลังการทดลอง	31.48	2.79			

** P < .01 (t = 2.49)

จากตารางที่ 4.2 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีความสามารถในการพูดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสามารถในการพูดของเด็กเป็นรายองค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3 - 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้านการพูดคำศัพท์จากภาพ ก่อนและหลังการทดลอง

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	3.72	0.99			
			119.00	598.50	20.59**
หลังการทดลอง	8.48	1.07			

** P < .01 (t = 2.49)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีความสามารถในการพูดคำศัพท์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้านการพูดตอบคำถามจากภาพ ก่อนและหลังการทดลอง

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	7.22	1.63			
			196.50	1623.25	21.69**
หลังการทดลอง	15.08	1.91			

** P < .01 (t = 2.49)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมี ความสามารถในการพูดคำศัพท์จากภาพ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยด้านการพูดเล่าเรื่องจากภาพ ก่อน และหลังการทดลอง

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	4.84	1.75			
			77.00	291.00	10.28**
หลังการทดลอง	7.92	0.95			

** P < .01 (t = 2.49)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องจากภาพ หลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ตอนที่ 3 ข้อสังเกตเพิ่มเติมจากการทดลอง

จากการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนให้กับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยพบข้อสังเกตจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางและข้อคิดให้กับครูที่จะนำไปจัดให้กับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ทำให้เด็กพัฒนาความสามารถในการพูดได้มากที่สุดนั้น พบว่าเป็นขั้นปฏิบัติเนื่องจากในขั้นตอนนี้เป็นช่วงที่เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ตามมุมประสบการณ์มีโอกาสที่ได้ปฏิสัมพันธ์ สร้างความคุ้นเคย พูดคุยกับคนอื่นขณะทำกิจกรรม มีโอกาสที่จะสนทนาถึงการเล่นของตนเองและพูดโต้ตอบกันและกันถึงสิ่งต่างๆตลอดจนได้รู้จัก วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในมุมพูดอธิบายหรือการสอนเพื่อนเล่นเกมการศึกษา

2. มุมประสบการณ์ที่เกิดการพูดคุยกันมากที่สุดคือ มุมบ้าน เพราะเด็กได้เล่นบทบาทสมมุติกับเพื่อน ปรึกษากัน และสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเล่น โดยการกำหนดเป็นตัวละครต่างๆ

ผลัดเปลี่ยนกันเป็นตัวละคร เช่น ครู นักเรียน พ่อ แม่ สัตว์เลี้ยงต่างๆ และ อีกมุมหนึ่ง คือมุมบ๊อง ซึ่งมีการพูดคุยซักถามกันถึงสิ่งก่อสร้างของตนเองและตั้งชื่อ เรียกชื่อสิ่งของต่างๆที่ตนเองเล่นอย่างหลากหลาย

3. มุมประสบการณ์ที่เด็กมักจะเลือกเป็นมุมแรก คือมุมหนังสือและมุมศิลปะ ซึ่งจากการได้ซักถามเด็กถึงการที่เด็กเลือกมุมหนังสือ นั้นเนื่องจากมีหนังสือมากได้อ่านหลายๆ เรื่อง สามารถนำมาเล่าให้เพื่อนฟังได้ สำหรับมุมศิลปะ เด็กจะชอบที่ได้วาดภาพบนกระดานขาหยั่งเป็นภาพใหญ่ และชอบที่ได้ปั้น ซึ่งเด็กบอกว่าสนุกมาก

4. การดูแลชั้นเรียน สามารถดูแลได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการที่เด็กได้วางแผนทำกิจกรรมด้วยตนเอง เลือกตัดสินใจที่จะทำกิจกรรมโดยอิสระนั้น ทำให้เด็กสนใจที่จะเข้าเล่นหรือทำกิจกรรมเอง โดยที่ครูไม่ต้องคอยตาม และสิ่งสำคัญที่ได้รับตามมาคือความรับผิดชอบ การตระหนักเกี่ยวกับเวลา ทำให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้หลังจากจัดกิจกรรมผ่านไป ส่งผลให้เด็กทำกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายได้พอดีกับเวลาที่มีอยู่

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “ผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น” ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่ศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 25 คน ที่ศึกษาระดับอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 0.90
 2. แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย เป็นแบบวัดชนิดรูปภาพ มีทั้งหมด 21 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 พูดคำศัพท์จากภาพ จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00
 - ตอนที่ 2 พูดตอบคำถามจากภาพ จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67
 - ตอนที่ 3 พูดเล่าเรื่องจากภาพ จำนวน 1 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00
- แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมเท่ากับ 0.87

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการพูดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ตามมุมประสบการณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์โดยทดลองวันละ 40 นาที
3. ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการพูดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองอีกครั้ง

1.2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีความสามารถในการพูดอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ระดับดี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และระดับปานกลาง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการพูดโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในด้านการพูดจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ คือ การพูดคำศัพท์ จากภาพ ด้านการตอบคำถามจากภาพ และการเล่าเรื่องจากภาพ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีความสามารถในการพูดอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ระดับดี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และระดับปานกลาง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการพูดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบของความสามารถในการพูดพบว่า เด็กสามารถพูดคำศัพท์จากภาพ พูดตอบคำถามจากภาพ และพูดเล่าเรื่องจากภาพ หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกันแสดงว่าการจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ตามมุมประสบการณ์นั้น ช่วยพัฒนาความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซาดิซาย ปิลวาสน์ (2543) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาโดย เฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผลการวิจัยของ วิลาวัณย์ ทิพย์สุวรรณพร (2549) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน (แบบไฮ/สโคป) มีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เหตุผลสำคัญที่ทำให้เด็กมีความสามารถในการพูดเพิ่มขึ้น เนื่องจากกระบวนการในจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนที่เปิดโอกาสและเอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการพูดของเด็ก ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดกับครู และพูดกับเพื่อนทั้ง 3 ขั้นตอนคือ

1.1 ขั้นวางแผน (Plan) ครูให้เด็กวางแผนการทำกิจกรรมในมุมเล่นโดยวางแผนวางแผนของตนไว้บนแผ่นวางแผนกิจกรรม บอกกับครูและเพื่อนว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์ใดที่เตรียมไว้ จะทำอะไรบ้าง ซึ่งเด็กได้คิดวางแผนและคิดคำพูดเพื่อบอกหรืออธิบายถึงสิ่งที่ตนจะทำกิจกรรม

1.2 ขั้นปฏิบัติ (Do) ครูให้เด็กแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ ครูต้องสังเกตและสนับสนุนการพูดโดยกระตุ้นให้เด็กคิดคำพูด เช่น พูดถึงชื่อวัสดุอุปกรณ์และสิ่งของต่างๆ ที่วางไว้สำหรับทำกิจกรรม ครูเข้าไปพูดคุยหรือซักถามถึงการทำกิจกรรม และในระหว่างที่ทำกิจกรรมเด็กได้สนทนาพูดคุยกับเพื่อนถึงสิ่งที่ตนเองทำตามมุมประสบการณ์ต่างๆ ที่ครูจัดเตรียมไว้ เช่น มุมที่ 1 มุมหนังสือ ครูจัดเตรียมหนังสือต่างๆ และแบบบันทึกการอ่าน กระดาษ ดินสอ สี สำหรับเด็กไว้ทำกิจกรรม มุมที่ 2 มุมเกมการศึกษา ครูจัดเตรียมเกมการศึกษาหลากหลายประเภท เช่น เกมเมตริก เกมบันไดงู เกมภาพตัดต่อ หมุนเวียนสับเปลี่ยนทุกวัน มุมที่ 3 มุมพลาสติกสร้างสรรค์ เตรียมพลาสติกสร้างสรรค์หลายๆ แบบและอุปกรณ์อื่นๆ สำหรับเล่นประกอบ เช่น ตัวสัตว์ ตุ๊กตา มุมที่ 4 มุมบล็อก มีบล็อกขนาดต่างๆ และอุปกรณ์สำหรับประกอบการเล่น เช่น ยานพาหนะ สัตว์ชนิดต่างๆ เครื่องมือช่างหลากหลายชนิดและ กระดาษสำหรับวางแผนหรือบันทึกการทำงานของเด็ก มุมที่ 5 มุมบ้าน มีชุดเสื้อผ้า ชุดเครื่องเล่นบทบาทสมมุติ เครื่องครัวต่างๆ เป็นต้น มุมที่ 6 มุมศิลปะ เตรียมสีเทียน สีชอล์ก สีไม้ กระดาษ ขนาดต่างๆ กระดาษขาห้อย ซึ่งในแต่ละมุมประสบการณ์เอื้อให้เด็กได้มีโอกาสสนทนาหรือพูดคุยในทุกๆ สถานการณ์ ครูจึงเป็นเพียงผู้คอยติดตามการทำกิจกรรมต่างๆของเด็ก คอยเอื้ออำนวยความสะดวก เมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือ ดัง ที่ไวคาร์ทและคณะ กับชไวน์ฮาร์ท(Weikart and others, 1978 และ Schweinhart, 1988 และ 1997 อ้างถึงใน พัชรีย์ ผลโยธินและคณะ 2543) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติงานตามความสนใจ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ได้สำรวจและแก้ปัญหา รวมทั้งส่งเสริมสถานะความเป็นผู้นำ ที่สำคัญการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ยังช่วยส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถในการพูดให้แก่เด็ก กล่าวคือ การที่เด็กมีโอกาสได้พูดคุยในแต่ละขั้นตอนของการทำกิจกรรมนั้น ล้วนสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาการพูด เพราะในทุกสถานการณ์ของการทำกิจกรรมเอื้อต่อการพูดของเด็ก เช่น ช่วงการวางแผนการทำกิจกรรม ต้องพูดบอกในสิ่งที่ตนเองจะทำ ช่วงของ การปฏิบัติ ก็ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการทบทวนนั้นก็ต้องพูดบอกในสิ่งที่ได้กระทำไป ฉะนั้นในทุกขั้นตอน

ของการทำกิจกรรมล้วนส่งผลให้เด็กมีโอกาสได้พูดแสดงความคิดเห็นหรือบอกในสิ่งที่ตนเองได้ทำทั้งสิ้น

1.3 ขั้นทบทวน (Review) ให้เด็กกลับมานั่งในกลุ่มเดิม แล้วสนทนาถึงผลงานที่ทำและทบทวนว่าเด็กๆ ปฏิบัติตามที่วางแผนไว้หรือไม่ ทำงานได้สำเร็จแค่ไหน มีการเปลี่ยนแปลงแผนหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนแผนเปลี่ยนแผนเป็นอะไร ผลงานเป็นที่พอใจของเด็กเพียงใด ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ ต้องการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอย่างไร โดยเด็กพูดบอกกับครูและเพื่อนให้เข้าใจ

2. บรรยากาศของการจัดประสบการณ์ ครูให้อิสระและยืดหยุ่น ที่เด็กจะทำกิจกรรมอะไรกับใครก็ได้ตามความต้องการของเด็ก เด็กสามารถพูดคุย ทักทาย ทำกิจกรรมตามความต้องการได้อย่างอิสระ

3. มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ เด็กได้ใช้วัสดุอุปกรณ์สื่อภาษาในการพูดคุยกับเพื่อนและครู สรุปได้ว่าลักษณะกิจกรรมที่จัดนั้นเอื้อต่อการพูดของเด็กปฐมวัย ในขณะที่ทำกิจกรรมได้มีโอกาสพูดคุยหรือสื่อสารกับบุคคลอื่น อีกทั้งบรรยากาศในการทำกิจกรรมต่างๆ กระบวนการ และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสพูดคุยและปฏิบัติกิจกรรมโดยอิสระจากการที่ได้คิดตัดสินใจลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ดังที่ไวท์ทสกี (Vygotsky อ้างถึงใน บุษบงตันติวงศ์ 2537: 152) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ทำให้เด็กปฐมวัยมีประสบการณ์หลากหลาย การสื่อสารช่วยให้เด็กปฐมวัยขยายการเรียนรู้จากที่จำกัดเฉพาะ จากการรับรู้ทางกายในสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่การเรียนรู้จากกระบวนการคิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมและเป็นอดีตหรืออนาคต ในการสื่อสารเด็กจะต้องคิดคำพูด ท่าทาง ภาพและสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมาย ในขณะเดียวกันเด็กก็ต้องแปลความหมายของคำพูด ท่าทาง ภาพ และสัญลักษณ์ของผู้อื่น ในกระบวนการสื่อสารนี้เอง ที่เด็กได้ถ่วงกรองความคิดของผู้อื่นเป็นความคิดของตน บอกสิ่งที่ทำให้คนอื่นได้รับรู้ ได้พูดคุยคิดค้นคำพูดของตนเองในระหว่างการทำกิจกรรม สนทนาถึงสิ่งต่างๆ ส่งผลให้เกิดความสามารถในการพูดเพิ่มขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

ในการการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์สำหรับผู้ที่จะพัฒนาหรือสนใจจะนำไปปรับใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ตลอดจนแนวทางในการวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูต้องศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ให้เข้าใจก่อนจัดกิจกรรม

1.2 ต้องฝึกเด็กให้คุ้นเคยต่อขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน เพราะลักษณะกิจกรรมแตกต่างจากกิจกรรมที่เด็กคุ้นเคย

1.3 ต้องเตรียมสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ใน กิจกรรมอื่น เช่น ศิลปะสร้างสรรค์ การเล่นกลางแจ้งและอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนที่มี ต่อตัวแปรอื่น เช่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน การอดทนรอคอย

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ระหว่างเด็กที่มีอายุเดียวกันและเด็กคละอายุ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กาญจนา ไพศาลภาณุมาศ (2529) การเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านชนิดและถ้อยคำและชนิดของประโยคของเด็ก อายุ 4 – 7 ปี ในโรงเรียนชุมชนแออัดและโรงเรียนชุมชนไม่แออัด : การศึกษาเฉพาะกรณี วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2547) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรมวิชาการ (2540) คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3 - 6 ปี) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

กรรณิการ์ วาจาบัณฑิตย์ (2536) การใช้นวัตกรรมภาพเงาเป็นสื่อพัฒนาทักษะการพูดสำหรับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

งานประกันคุณภาพ (2552) รายงานการประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2552 : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับอนุบาล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จุฑา สุกใส (2545) ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์ (2543) พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น มุมบล็อก ปริญญาณีพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร

ชาติชาย บิลวาสน์ (2543) การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

- ชไมมณ ศรีสุรภัย (2540) “การศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และแบบปกติ”
 ปรินุญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ไชยศักดิ์ กุลาม (2547) “ผลการร้องเพลงเด็กที่มีต่อความสามารถในการพูดภาษาไทย
 ของเด็กไทยมุสลิม โรงเรียนบ้านพอเม็ง จังหวัดยะลา” ปรินุญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นงเยาว์ ดลิกกลาย (2543) ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยการใช้เพลงประกอบ ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.
 (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ถ่ายเอกสาร
- นุษบง ดันติวงศ์ (2537) แนวคิดและหลักการในการจัดการปฐมวัยศึกษา ประมวลสาระชุดวิชา
 หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน้าที่ 3 หน้า 152 -154 นนทบุรี
 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เบญจมาศ พระธานี (2538) ความผิดปกติทางการพูดและภาษา ภาควิชาโสต คอ
 นาสิก การังษวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประมะ สตะเวทิน (2526) หลักนิเทศศาสตร์ กรุงเทพมหานคร รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์
- ประจิตต์ อภินันุรักษ์ (2523) ปัญหาและการแก้ไขการพูดของเด็กในโรงเรียนประถมศึกษา
 กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประอร อิศรเสนา (2542) การสอนแบบไฮสโคป วารสารการศึกษาปฐมวัย (31 มกราคม
 2542 หน้า 18 – 30)
- ปริศนา สิริอาษา (2537) เตรียมตัว เตรียมใจ ก่อนไปโรงเรียน กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น
 จำกัด (มหาชน)
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537) ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะ
 พัฒนาการและการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พัชรี ผลโยธินและคณะ (2543) *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย : ตามแนวคิดไฮสโคป* สถาบันแห่งชาติ
เพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
กรุงเทพมหานคร
- พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง (2541) *การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่
ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของ ไฮส
โคป* วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ
- พลสุข สุขเสริม (2551) *ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของ
เด็ก ปฐมวัย* วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์ (2524) *ความสามารถในการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน* วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ่ายเอกสาร
- มณฑล ไบบัว (2536) *การสื่อสารเพื่อพัฒนาอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง* กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์
- เขาวพา เฉชะคุปต์ (2528) *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- ล้วน สายยศ (2542) *ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย ใน ประมวลสาระชุดวิชา การ
วิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนหน่วยที่ 4 หน้า 269-301* นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วรภรณ์ รักวิจัย (2527) *การศึกษาก่อนวัยเรียน เอกสารประกอบการสอน* กร.311
กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- วรรณาท รักสกุลไทย (2537) *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ประมวลสาระชุดวิชา หลักการ
และแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา* หน่วยที่ 11 หน้า 144-145 นนทบุรี สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วรรณาท รักสกุลไทย และคณะครูโรงเรียนเกษมพิทยาแผนกอนุบาล (2539) *การสอนกระบวนการ
การวางแผน ปฏิบัติและทบทวน* กรุงเทพมหานคร โรงเรียนเกษมพิทยา (เอกสาร
ประกอบการอบรม 29 -30 มีนาคม 2539)

- วารุณี เจริญรัตน์ โชติ(2542) “แนวโน้มน้ำและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง” วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิจิตรา วิเศษสมบัติ (2539) ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิด
รวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
อุดສຳນາ
- วิรัช ฤทธิรัตนกุล (2543) วาบทิเทศและวาทศิลป์ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- วิลาวัลย์ ทิพย์สุวรรณพร (2549) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม แบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน
(แบบไฮ/สโคป) และแบบปกติ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- วิภากร ลิ้มสุชากุล (2545) ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มี
ต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏนครราชสีมา
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541) พัฒนาการทางภาษา พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2544) การจัดการเรียนการสอน โดยให้เด็กเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง
กรุงเทพมหานคร ชมรมการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(เอกสารประกอบการอบรม 31 มีนาคม-1 เมษายน 2544)
- สุณีย์ ชีรดากร (2542) “ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิด” ใน จิตวิทยาการเรียนการ
สอน หน้า 109 – 113 สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
- สุทธาภา โชติประดิษฐ์ (2537) การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระ ในกลุ่ม
ย่อยและกลุ่มใหญ่ ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี (2542) การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 3-5 ปี ค้นวันที่ 24 สิงหาคม 2548
จาก <http://www.meo.ac.th>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวทางการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม* กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย : ตามแนวทางการเรียนรู้ภาษาอย่างธรรมชาติแบบองค์รวม* สถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มูลนิธิชมรมไทย-อิสราเอล ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529) “ชุดฝึกอบรบบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หน่วยที่ 10 : วิธีเตรียมความพร้อมทางภาษาไทยชั้นเด็กเล็กที่พูดภาษาอื่น” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2541) *จิตวิทยาการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หรรษา นิลวิเชียร (2535) *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร โอเคียนสโตร์ อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร ม.ป.ป. *แนวคิดแบบคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) กับการศึกษาปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อัคราณา)

Pine, J.M., Lieven, Elena V. M., & Rowland, C.F. (1997, October) “Single – Word ”

Stage : Relations between Maternal Speech Characteristics and Children’s

Vocabulary Composition and Usage,” *Child Development*. 68 (5) : 807 – 819

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถัดดา เขียงนางาม สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วุฒิการศึกษา ปริญญาโท
ประสบการณ์หรือความชำนาญ การปฐมวัย

2. ชื่อ นาง มณีวรรณ นามโสม สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 1
วุฒิการศึกษา ปริญญาโท
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
ศึกษานิเทศก์ การปฐมวัย

3. ชื่อ นาง รตนวรรณ เถาว์หมอ สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น
วุฒิการศึกษา ปริญญาโท
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
ครูชำนาญการพิเศษ การปฐมวัย

ภาคผนวก ข

คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

แบบประเมินคู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนที่มีผลต่อความสามารถในการพูด ของเด็กปฐมวัย

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

การจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน หมายถึง การให้เด็กปฐมวัยวางแผนทำกิจกรรมหรือเล่นตามมุมในชั้นเรียน ได้แก่ มุมหนังสือ มุมเกมการศึกษา มุมพลาสติก สร้างสรรค์ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมศิลปะ โดยให้เด็กปฐมวัยเป็นผู้ริเริ่มวางแผนทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งการทำกิจกรรมมีกระบวนการต่อเนื่องกันเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผน

เป็นการสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก เกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องการทำ แล้วให้แสดงสัญลักษณ์ของการวางแผนลงบนแผ่นวางแผน

2. ขั้นปฏิบัติ

เป็นการดำเนินกิจกรรมตามที่เด็กวางแผน โดยอิสระด้วยตนเอง มีครูคอยสังเกตช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเด็กต้องการ

3. ขั้นทบทวน

เป็นการสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก เพื่อเสนอผลงานและทบทวนกระบวนการทำงาน ว่าทำตามที่วางแผนไว้หรือไม่ ต้องการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอย่างไร โดยเด็กแต่ละคนผลัดกันเสนอผลงานที่ตนประทับใจหรือพอใจในวันนั้น ให้เพื่อนฟัง 1 ตัวอย่าง

ประสบการณ์ที่จัดในชั้นเรียน ได้แก่ กิจกรรมในมุมหนังสือ มุมเกมการศึกษา มุมพลาสติกสร้างสรรค์ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมศิลปะ (การปั้น การวาดภาพ การระบายสี) ซึ่งการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มีลำดับขั้นตอนเริ่มจากการเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมหรือเล่นในมุมประสบการณ์ตามความต้องการของตน คิดวางแผนว่าจะทำกิจกรรมใดก่อน – หลัง ตามลำดับ และบอกในสิ่งที่ตนเองจะทำ แล้วลงมือทำหรือปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ ขณะปฏิบัติกิจกรรมเด็กจะพูดคุยกับเพื่อนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เมื่อทำกิจกรรมเสร็จ เด็กจะได้ทบทวนในสิ่งที่ตนเองกระทำ หรือนำผลงานจากมุมประสบการณ์มาพูด เล่า สื่อสารให้ครูและเพื่อนฟัง จากขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาด้านการพูด สามารถพูดสื่อสารความคิดและความรู้สึกให้คนอื่น ได้รู้และเข้าใจ นอกจากนี้ยัง ช่วยให้เด็กได้ฝึกคิดวางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ประสบด้วยตนเอง ได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมา

2. จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

การจัดประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา การทำกิจกรรมตามมุมประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ส่งเสริมให้เด็กได้คิดวางแผน และสื่อสารความคิด พูดอธิบายให้คนอื่นได้รับรู้ และเข้าใจในสิ่งที่ตนเองทำ ได้ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำพูด ได้พัฒนาความสามารถในการพูด บอก เล่า หรือใช้คำศัพท์ ที่สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ เพราะช่วงเวลา การวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน ล้วนเปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน สามารถพูดสื่อสาร แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้พัฒนาความสามารถในการพูดที่ดีขึ้น

2.2 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย การทำกิจกรรมมุมประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น การหยิบจับวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตามมุมพลาสติกสร้างสรรค์ มุมบล็อก เล่นบทบาทสมมุติในมุมบ้าน ได้ปั้น วาดภาพ ฝึกกล้ามเนื้อมือ พัฒนาให้แข็งแรงขึ้น ใช้นิ้วกล้ามเนื้อตามือให้ประสานสัมพันธ์กันได้ในมุมศิลปะ

2.3 เพื่อส่งเสริมด้านอารมณ์จิตใจ การทำกิจกรรมตามมุมประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน เด็กได้เลือกทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน พูดคุย ปฏิสัมพันธ์ เล่นร่วมกัน เกิดความเพลิดเพลิน และมีโอกาสชื่นชมในสิ่งที่ตนเอง และเพื่อนๆ ทำ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

2.4 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ในการทำกิจกรรมตามมุมประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เริ่มตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ล้วนต้องพูดคุยกันเรียนรู้ร่วมกัน เกิดทักษะการเรียนรู้ทางสังคมในการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน

3. ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

สำหรับขั้นตอนต่างๆในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนนั้นมี 3 ขั้นตอนในการปฏิบัติที่จำเป็นดังนี้

3.1 ขั้นเตรียม

3.1.1 ศึกษาหลักการ ขั้นตอน และการจัดสภาพห้องเรียนในการจัดมุมประสบการณ์ แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

3.1.2 จัดเตรียมมุมประสบการณ์ สำหรับจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

3.2 ขั้นดำเนินการ

3.2.1 ขั้นวางแผน (Plan) เป็นการสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะทำ โดยใช้สัญลักษณ์ในการวางแผนทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ 3 มุมตามลำดับ

3.2.2 ขั้นปฏิบัติ (Do) เป็นการลงมือทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ตามที่เด็กวางแผนไว้อย่างอิสระด้วยตนเอง โดยมีครูคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำถ้าเด็กต้องการ รวมทั้งให้สัญญาณในการเปลี่ยนมุม เพื่อให้เด็กได้กระทำตามที่ได้วางแผนไว้

3.2.3 ขั้นทบทวน (Review) เป็นการสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็กเพื่อพูดคุยอธิบายถึงกระบวนการทำกิจกรรมว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยอาจนำงานที่ทำในมุมประสบการณ์มาเสนอเพื่อนๆ พร้อมทั้งเล่ารายละเอียดประกอบ

3.3 ขั้นประเมินผล

ประเมินการทำกิจกรรมตามมุมประสบการณ์เกี่ยวกับขั้นตอนการทำกิจกรรม รวมทั้ง ปัญหาและอุปสรรคการทำกิจกรรม เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

4. บทบาทครูในการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

บทบาทของครูในการเตรียมการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนนั้นมีรายละเอียดและขั้นตอนที่ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นเตรียม

4.1.1 ศึกษาหลักการ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

4.1.2 จัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียน ดังนี้

- 1) มุมหนังสือ
- 2) มุมเกมการศึกษา
- 3) มุมพลาสติกสร้างสรรค์
- 4) มุมบล็อก
- 5) มุมบ้าน
- 6) มุมศิลปะ

4.1.3 จัดพื้นที่สำหรับให้เด็กวางแผนเป็นกลุ่มใหญ่ โดยจัดที่ประจำและแผ่นวางแผนไว้สำหรับเด็กแต่ละคน ส่วนขั้นปฏิบัติ เข้าตามมุมประสบการณ์ที่จัดไว้

4.1.4 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเล่น เช่น มุมเกมการศึกษา มุมหนังสือ โดยเฉพาะมุมบล็อกควรมีอุปกรณ์การเล่นอื่นๆ ประกอบ

4.2 ขั้นดำเนินการ

4.2.1 ขั้นวางแผน (Plan)

1) ครูกระตุ้นให้เด็กแต่ละคนกระตือรือร้นที่จะวางแผนทำกิจกรรมโดยให้เด็กนั่งเป็นวงกลม และสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ให้เด็กดูสัญลักษณ์กิจกรรมที่ครูนำมา พร้อมอธิบายวิธีการใช้สัญลักษณ์กิจกรรมในการวางแผนทำกิจกรรม

2) ให้เด็กคิดวางแผนว่าจะทำกิจกรรมใดก่อน โดยครูถามคำถาม เช่น “วันนี้หนูอยากจะทำอะไรก่อน” ตามด้วยคำถามว่า “หลังจากวันนี้แล้วหนูจะทำอะไรต่อไป” เพื่อช่วยให้เด็กวางแผนหรือทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ที่ครูจัดเตรียมไว้ในมุมที่สนใจ ครูให้เด็กใช้สมุดบันทึกการวางแผนคนละ 1 เล่ม เพื่อจดบันทึกการวางแผนทำกิจกรรมของเด็กแต่ละคน เพื่อจะได้นำมาใช้ประกอบการทบทวน

4.2.2 ขั้นปฏิบัติ (Do)

- 1) ให้เด็กทุกคนทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้
- 2) สังเกตและจดบันทึกคำพูด การสนทนาของเด็กเพื่อดูพัฒนาการความสามารถในการพูดของเด็ก และแนะนำช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสม
- 3) ถ้าเด็กเปลี่ยนใจจากแผนที่ตั้งไว้ ครูต้องถามเหตุผลว่าทำไมจึงเปลี่ยน และไม่ควรเปลี่ยนจากแผนที่ตั้งไว้
- 4) ก่อนหมดเวลาครูชักชวนเด็กเก็บอุปกรณ์เข้าทำให้เรียบร้อย

4.2.3 ขั้นทบทวน (Review)

ให้เด็กกลับมา นั่งเป็นวงกลมเพื่อทบทวนว่าเด็กสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีการเปลี่ยนแปลงแผนหรือไม่ พอใจเพียงใด เล่นกับคนอื่นได้หรือไม่ และต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างไร และอาจนำผลงานจากมุมประสบการณ์ที่ทำมาแล้วให้เพื่อนฟัง

4.3 ขั้นประเมินผล

ครูประเมินการใช้เวลาและอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม ขั้นตอนการทำกิจกรรม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการทำกิจกรรมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

5. บทบาทเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมตามมุมประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

บทบาทเด็กที่สำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมตามมุมประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนมีดังนี้

5.1 เด็กวางแผนร่วมกันกับครูและเพื่อนถึงสิ่งที่ต้องการจะทำ

5.2 เด็กวางแผนทำกิจกรรม โดยใช้สัญลักษณ์วางลงบนแผ่นกระดาษที่ครูเตรียมไว้ให้

5.3 เด็กเล่นหรือทำกิจกรรมตามมุมประสบการณ์ตามที่วางแผนไว้ แล้วเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

5.4 เด็กเล่าถึงกิจกรรมที่ทำให้ครูและเพื่อนฟัง และปัญหาที่ไม่สามารถทำตามแผนได้

5.5 เด็กคิดว่าจะเพิ่มเติมอย่างไร ปรับเปลี่ยนการทำกิจกรรมอย่างไรบ้าง

6. แผนการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

6.1 ขั้นนำ (ใช้เวลา ประมาณ 5 นาที)

6.1.1 ครูแนะนำมุมประสบการณ์ต่างๆ สำหรับปฏิบัติกิจกรรม และอธิบาย

ข้อตกลงในการเล่นตามมุมประสบการณ์

6.1.2 ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมตามมุมประสบการณ์ 3 มุม และให้คิดวางแผนว่าจะเริ่มมุมใดก่อน ตามลำดับ

6.2 ขั้นสอน (ใช้เวลาประมาณ 40 นาที) ปฏิบัติกิจกรรมตามมุมประสบการณ์ ซึ่งมี 3 ขั้นตอนคือ

6.2.1 ขั้นวางแผน (ใช้เวลาประมาณ 5 นาที)

1) ให้เด็กลองเป็นวงกลมในกลุ่มใหญ่ ครูพูดคุยถึงวิธีการทำกิจกรรมและอธิบายรายละเอียดของการวางแผนว่า ทุกคนต้องวางแผนทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ร่วมกับครู โดยใช้สัญลักษณ์กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ ในการวางแผน ครูจะแบ่งเด็กออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่มจะได้วางแผนร่วมกับครูและเพื่อนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และร่วมวางแผนกับเพื่อนๆ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง เด็กต้องอยู่กลุ่มย่อยเดิมตลอดทั้งสัปดาห์ เมื่อขึ้นสัปดาห์ใหม่ให้เด็กเปลี่ยนกลุ่มใหม่

2) แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน เริ่มวางแผนทีละคนถึงสิ่งที่ต้องการทำ โดยครูหมุนเวียนเข้าร่วมวางแผนกับเด็กวันละกลุ่มจนครบทุกกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ การวางแผนให้เด็กใช้สัญลักษณ์ประจำตัววางแผนการทำกิจกรรมลงบนแผ่นวางแผนที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมดังนี้

สัญลักษณ์

แทน ครู

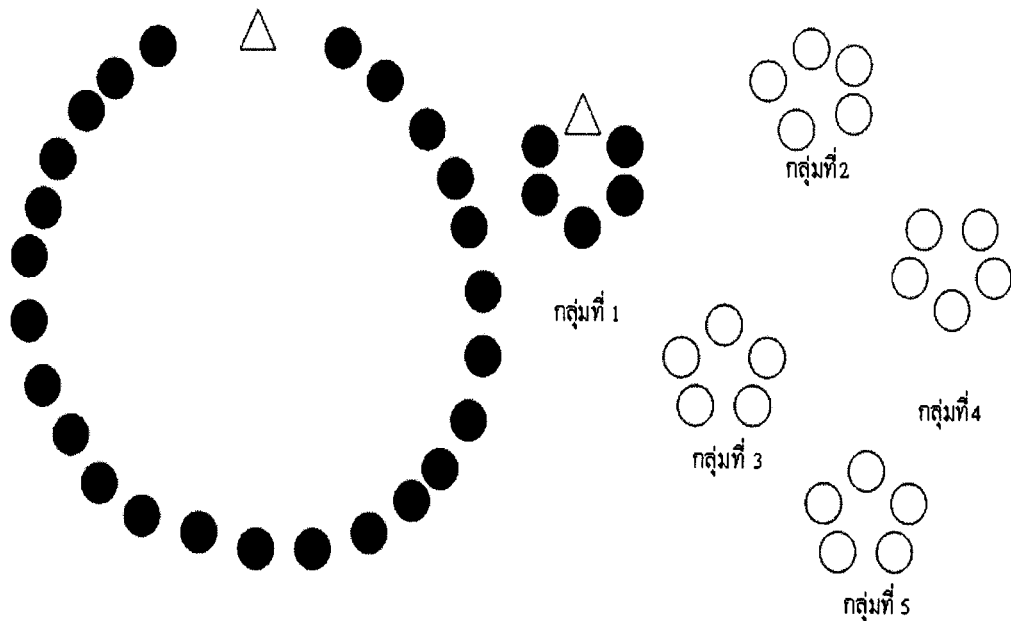

แทน เด็กร่วมกับครูวางแผนทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์แบบ
วางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

แทน เด็กร่วมกันวางแผนทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ
ทบทวน

ในทุกครั้งก่อนให้เด็กวางแผนเป็นกลุ่มย่อย ครูต้องรวมเป็นกลุ่มใหญ่ก่อนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนของแต่ละวัน

เด็กกลุ่มที่ 1 ดำเนินกิจกรรมการวางแผนและทบทวนในวันจันทร์โดยมีครูเป็นผู้ช่วย
ดำเนินกิจกรรม เด็กกลุ่มที่ 2-5 ร่วมกันวางแผนและทบทวนกับเพื่อน โดยให้ดำเนินกิจกรรมการ
วางแผน และทบทวนร่วมกันเอง

เด็กกลุ่มที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการวางแผนและทบทวนร่วมกับครูในวันอังคาร

เด็กกลุ่มที่ 3 ดำเนินกิจกรรมการวางแผนและทบทวนร่วมกับครูในวันพุธ

เด็กกลุ่มที่ 4 ดำเนินกิจกรรมการวางแผนและทบทวนร่วมกับครูในวันพฤหัสบดี

เด็กกลุ่มที่ 5 ดำเนินกิจกรรมการวางแผนและทบทวนร่วมกับครูในวันศุกร์ เวียน ไป
อย่างนี้จนครบ 4 สัปดาห์

6.2.2 ชั้นปฏิบัติ (ใช้เวลา 25 นาที)

เด็กที่วางแผนเสร็จแล้วให้ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้ ถ้าเด็กต้องการเปลี่ยนแผนจากที่ตั้งใจไว้สามารถทำได้ แต่ต้องบอกเหตุผลว่าทำไมจึงเปลี่ยน และไม่ควรมีการเปลี่ยนจากที่วางแผนไว้บ่อยนัก และเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จทุกคนเก็บอุปกรณ์เข้าที่ให้เรียบร้อย

6.2.3 ชั้นทบทวน (ใช้เวลา 10 นาที)

ให้เด็กกลับมานั่งที่กลุ่มย่อยเดิม แล้วเด็กหมุนเวียนกันเล่าสิ่งที่ตนทำ ให้ครูและเพื่อนฟังจนครบทุกคน หรือเล่าถึงปัญหาที่ไม่ได้ทำตามแผน โดยครูพยายามกระตุ้นให้เด็กในกลุ่มมีส่วนร่วมในการซักถาม และอาจให้เด็กนำงานที่ทำมาประกอบการเล่าให้เพื่อนฟัง

6.3 ชั้นสรุป (ใช้เวลา 5 นาที)

เด็กกับครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างทำกิจกรรม เช่น วัสดุอุปกรณ์ประกอบการทำกิจกรรม ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

**แบบประเมิน คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อ
ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย**

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณา คู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อ
ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยโดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง 1 , 0 หรือ -1 ที่ตรงกับ
ความคิดของท่านดังนี้

- 1 เมื่อแน่ใจว่าคู่มือใช้มีความเหมาะสม
0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคู่มือใช้มีความเหมาะสม
-1 เมื่อแน่ใจว่าคู่มือไม่เหมาะสม

รายการประเมิน		คะแนนการพิจารณา		
		1	0	-1
1.	ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญอย่างครบถ้วน			
2.	มีความชัดเจนและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย			
3.	มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับกระบวนการวางแผนปฏิบัติ ทบทวน			
4.	กิจกรรมเหมาะสมกับวัย			
5.	เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมมีความเหมาะสม			
6.	มีรายละเอียดบทบาทครูในการดำเนินกิจกรรมครบถ้วน			
7.	มีรายละเอียดบทบาทของเด็กครบถ้วนตามกระบวนการจัดกิจกรรม			

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ก

คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย
แบบวัดแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย
แบบประเมินแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้วัดความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 (อายุ 5 – 6 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
2. ในการดำเนินการทดสอบให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ 1 คน สำหรับดูแลอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ารับการทดสอบสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ
3. แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยมี ทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 พูดคำศัพท์จากภาพ จำนวน 10 ภาพ
 - ตอนที่ 2 พูดตอบคำถามจากภาพ จำนวน 10 ภาพ
 - ตอนที่ 3 พูดเล่าเรื่องจากภาพ จำนวน 1 ภาพ
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบ ตอนที่ 1 ใช้เวลาทำข้อสอบประมาณ 4 นาที ตอนที่ 2 ใช้เวลาทำ ข้อสอบประมาณ 5 นาที และตอนที่ 3 ใช้เวลาทำประมาณ 1 นาที
5. เกณฑ์ในการให้คะแนน
 - ตอนที่ 1 พูดคำศัพท์จากภาพ แบบทดสอบทั้งหมด 10 ข้อ ถ้าเด็กสามารถพูดคำศัพท์จากภาพได้ถูกต้องให้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน
 - ตอนที่ 2 พูดตอบคำถามจากภาพ แบบทดสอบทั้งหมดมี 10 ข้อ ถ้าเด็กสามารถพูดตอบคำถามจากภาพได้สาระสำคัญหลักถูกต้องให้ 1 คะแนน มีรายละเอียดเพิ่มเติมได้ 2 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน คะแนนเต็ม 20 คะแนน
 - ตอนที่ 3 พูดเล่าเรื่องจากภาพ ถ้าเด็กสามารถพูดเล่าเรื่องจากภาพว่าเป็นภาพใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไรได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับเหตุการณ์ให้ประเด็นละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการก่อนทดสอบ ดังนี้
 - 1.1 ตรวจสอบแบบทดสอบให้ครบถ้วน

1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด จนสามารถอธิบายแบบทดสอบได้อย่างถูกต้อง

1.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการทดสอบ

1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการสอบดังนี้

1.4.1 แบบทดสอบ คู่มือทดสอบ และแบบบันทึกความสามารถในการพูด อย่างละ 1 ชุด

1.4.2 นาฬิกาที่มีความเที่ยงตรง 1 เรือน

1.4.3 ปากกา หรือดินสอสำหรับจดบันทึกคะแนน

1.5 ก่อนทำการทดสอบจัดให้ผู้เข้ารับการทดสอบ ดื่มน้ำและเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้ทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจและร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

1.7 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำ และอธิบายการทำแบบทดสอบให้เด็กเข้าใจอย่างชัดเจน

2. ดำเนินการทดสอบตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ดำเนินการทดสอบเด็กเป็นรายบุคคลจนครบทุกคน

2.2 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่ง ข้อละ 2 ครั้ง

2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ 1 ตอนให้ผู้รับการทดสอบพักประมาณ 1 นาที

3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ

3.1 ตรวจสอบชื่อ นามสกุล ของผู้เข้ารับการทดสอบให้ถูกต้อง

3.2 ตรวจสอบและเก็บแบบทดสอบ คู่มือดำเนินการทดสอบ และแบบบันทึกความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยให้เรียบร้อย

แนวทางการวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบตอนที่ 1-3	พูดคำศัพท์ พูดตอบคำถาม และพูดเล่าเรื่องจากภาพ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย
การให้คะแนน	พูดได้ถูกต้องให้ 1 คะแนน พูดมีรายละเอียดเพิ่มเติมให้ 2 คะแนน ไม่พูดหรือพูดไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน
เวลาในการทำการทดสอบ	ประมาณ 10 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	พูดตอบคำถามจากภาพประกอบที่กำหนดให้ ในตอนที่ 1 และ 2 ตอน ละ 10 ภาพ ตอนที่ 3 เล่าเรื่องราวจากภาพที่กำหนดให้จำนวน 1 ภาพ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. ให้เด็กดูภาพแล้วตอบคำถามโดยให้ครูเป็นผู้บันทึกคำตอบ
คำสั่ง	ให้เด็กดูภาพแล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

ภาพประกอบ	คำถาม	ภาพและคำตอบที่คาดว่าเด็กจะตอบ
ตอนที่ 1 10 ภาพ	1. พูดคำศัพท์จากภาพ โดยใช้ คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนบอกครูว่าภาพนี้คือ ภาพอะไร โดยครูชี้ภาพให้เด็กตอบ เพราะบางภาพมีของมากกว่า 1 อย่าง	1. โต๊ะกางหมู 2. ตู้/ชั้นใส่ของเล่นกับพรม 3. โต๊ะเครื่องแป้ง 4. กระดานขาหยั่ง 5. ช่างไม้ 6. มะพร้าว 7. สวนสนุก 8. ดอกกล้วยไม้ 9. ผักตำลึง 10. ภาพตัดต่อ

ภาพประกอบ	คำถาม	ภาพและคำตอบที่คาดว่าเด็กจะตอบ
<p>ตอนที่ 2 10 ภาพ</p>	<p>2. พุดตอบคำถามจากภาพ โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนดูภาพแล้วตอบคำถามจากภาพ ภาพที่ 1 - 10 คำถาม :บอกครูซิว่าภาพที่นักเรียนเห็นเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรือลอยอยู่ในน้ำ มีก้อนเมฆและนกบิน 2. แม่ค้าขายผักมีผักหลายๆอย่าง 3. เด็กผู้หญิงกับผู้ชายใหญ่ผู้ใหญ่ 4. สวนดอกไม้ มีผึ้งหลายตัวบินอยู่ 5. เด็กผู้หญิงกับผู้ชาย กำลังเล่นชิงช้า 6. นกเกาะบนกิ่งไม้ 3 ตัวอีก 1 ตัวบินอยู่ข้างกำลังบินมา 7. แม่ไปกับลูกไปกำลังกินอาหาร 8. ลูกวัยรุ่นนอนอยู่กับแม่วัยรุ่นมีหนูและลูกหมาอยู่ใกล้ๆ 9. เด็กผู้หญิงกำลังรดน้ำต้นไม้ 10. มีกบ 2 ตัวอยู่บนใบบัว
<p>ตอนที่ 3 ภาพมี รายละเอียด 1ภาพ</p>	<p>3. พุดเล่าเรื่องจากภาพ โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ครู : นักเรียนดูภาพนี้แล้วเห็นอะไรบ้างเล่าให้ครูฟังซิ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กกำลังเตะบอล / เล่นบอล 2. แม่อุ้มน้องขึ้นคูดูอยู่ 3. สุนัข / ลูกหมาหมอบนอนอยู่หน้าบ้าน 4. แมวยืนคูดูอยู่ 5. มีบ้านหลังหนึ่ง 6. บ้านมีประตู 7. มีต้นไม้ / ต้นแอปเปิ้ลอยู่ใกล้บ้าน 8. มีดอกไม้อยู่หน้าบ้าน 9. ฝีเสื้อกำลังตอมดอกไม้ 10. มีนกบินอยู่บนท้องฟ้า / บนหลังคา

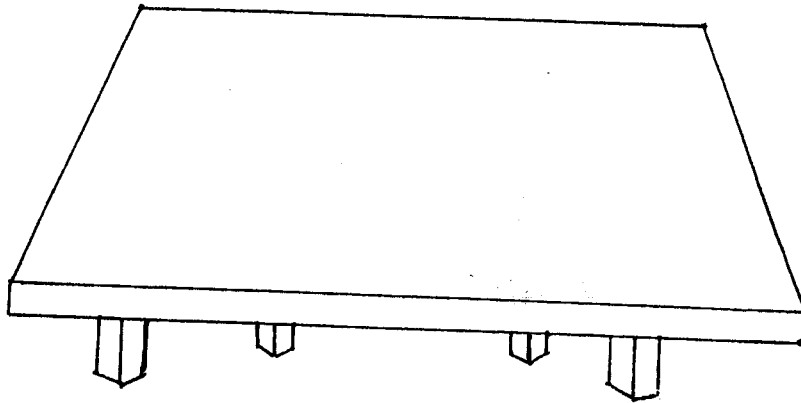
หมายเหตุ ผู้รับการทดสอบสามารถตอบได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับเหตุการณ์จากภาพได้นอกจากตัวอย่างคำตอบนี้

แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

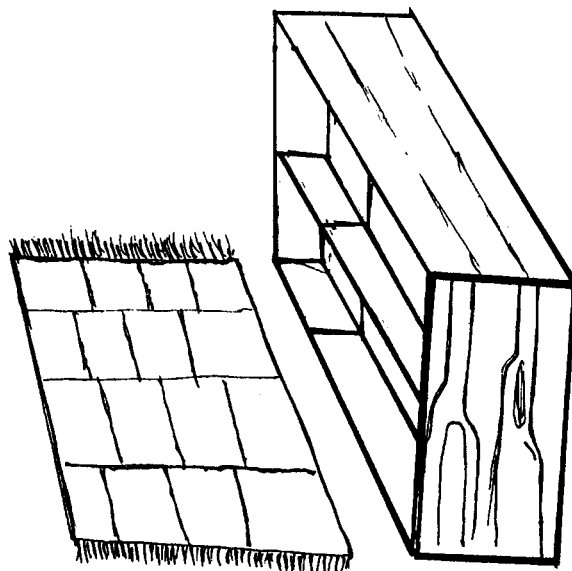
ตอนที่ 1 พูดคำศัพท์จากภาพ ภาพประกอบจำนวน 10 ภาพคือ

1. โต๊ะกางหมู
2. ตู้/ชั้นใส่ของเล่นกับพรม
3. โต๊ะเครื่องแป้ง
4. กระจาดนาหยัง
5. ช่างไม้
6. มะพร้าว
7. สวนสนุก
8. ดอกกล้วยไม้
9. ผักตำลึง
10. ภาพตัดต่อ

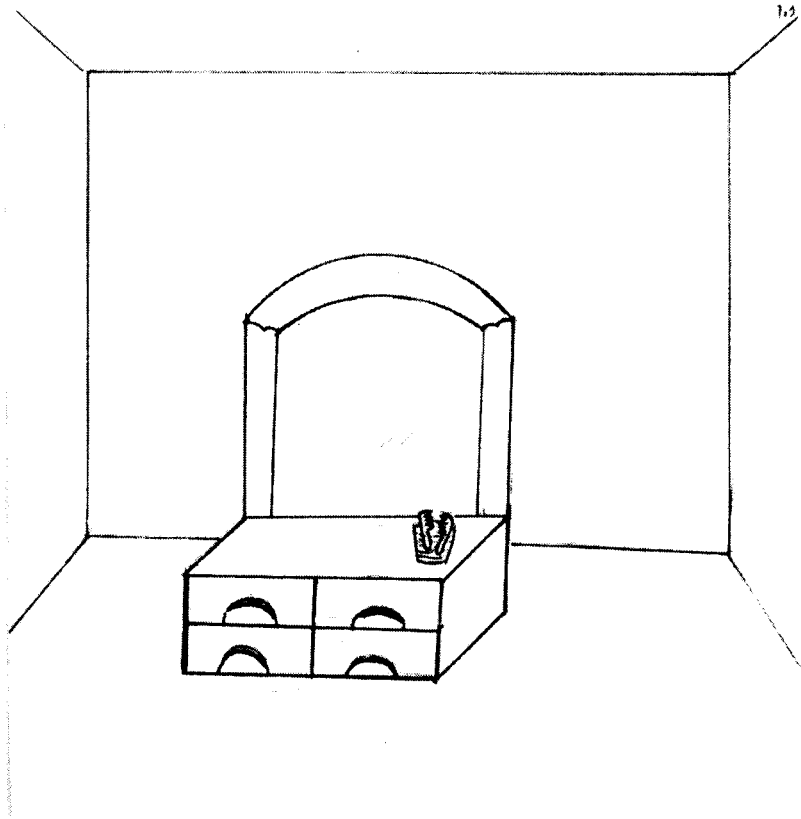
ภาพประกอบจำนวน 10 ภาพ

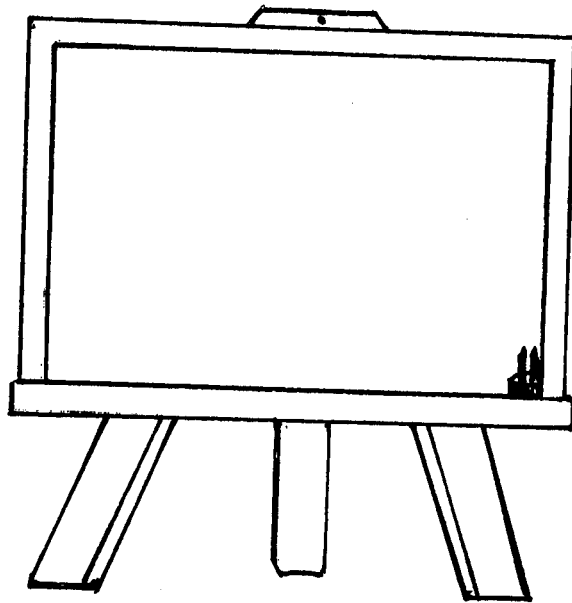
ภาพโต๊ะกางหมู

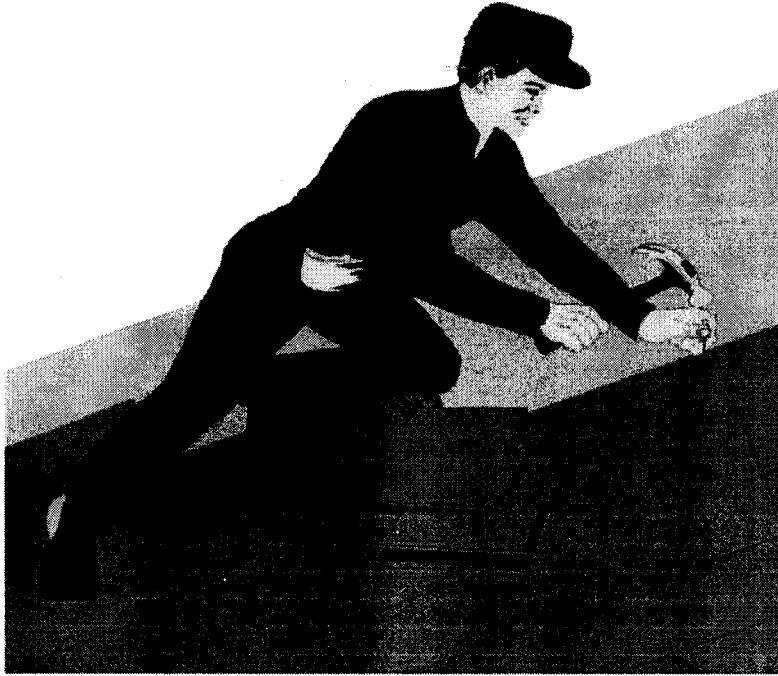
ภาพตู้ชั้นใส่ของเล่นกับพรม

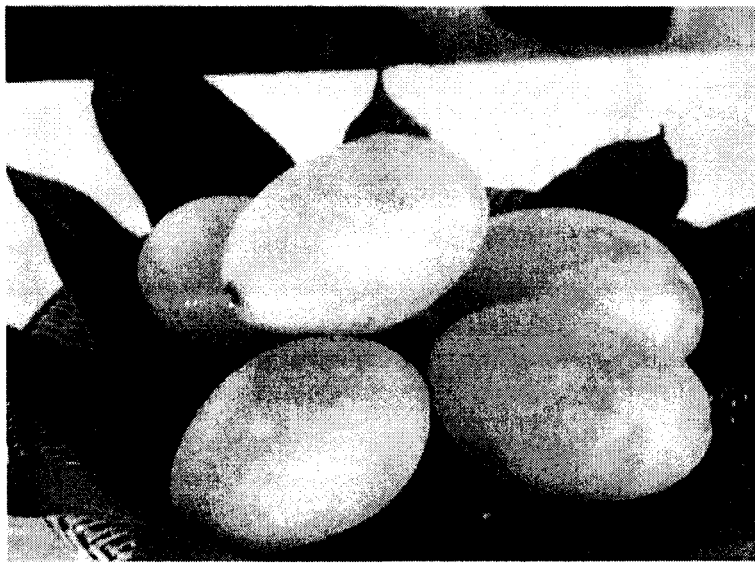
ภาพโต๊ะเครื่องแป้ง

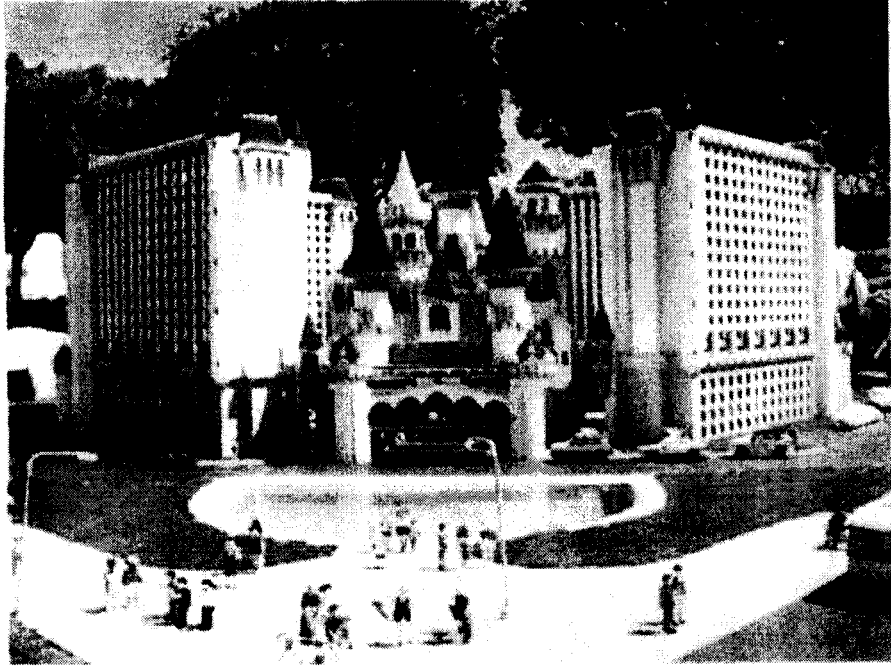
ภาพกระดานขาหยั่ง

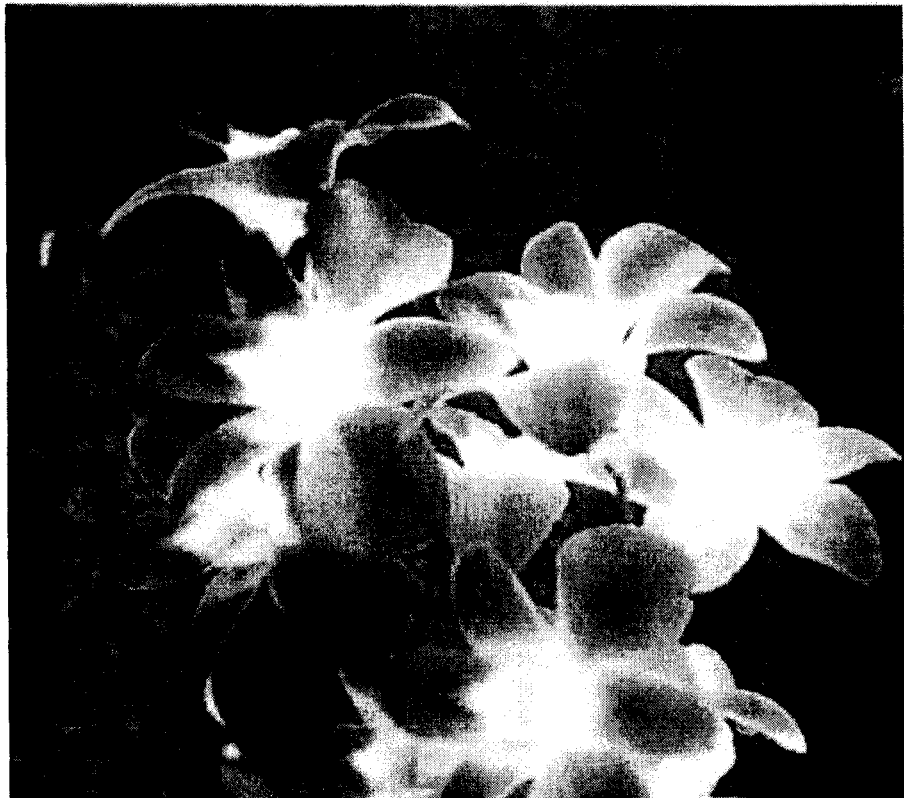
ภาพช่างไม้

ภาพมะปราง

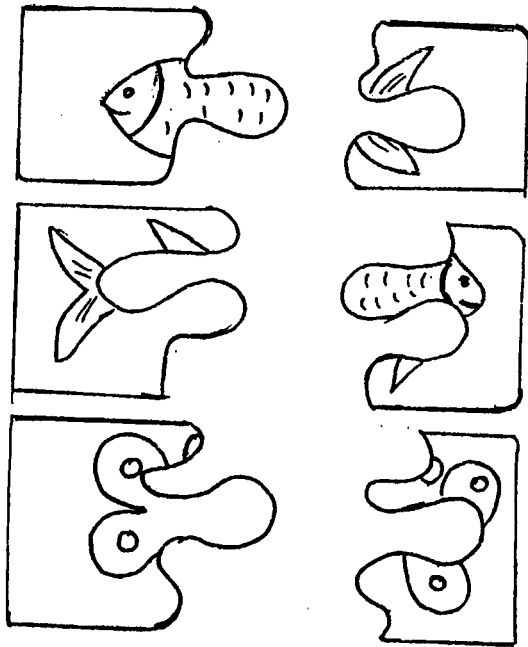
ภาพสวนสนุก

ภาพดอกกล้วยไม้

ภาพปักตำลึง

ภาพตัดต่อ

เฉลยแบบวัดความสามารถในการพูด ตอนที่ 1

เกณฑ์การให้คะแนน

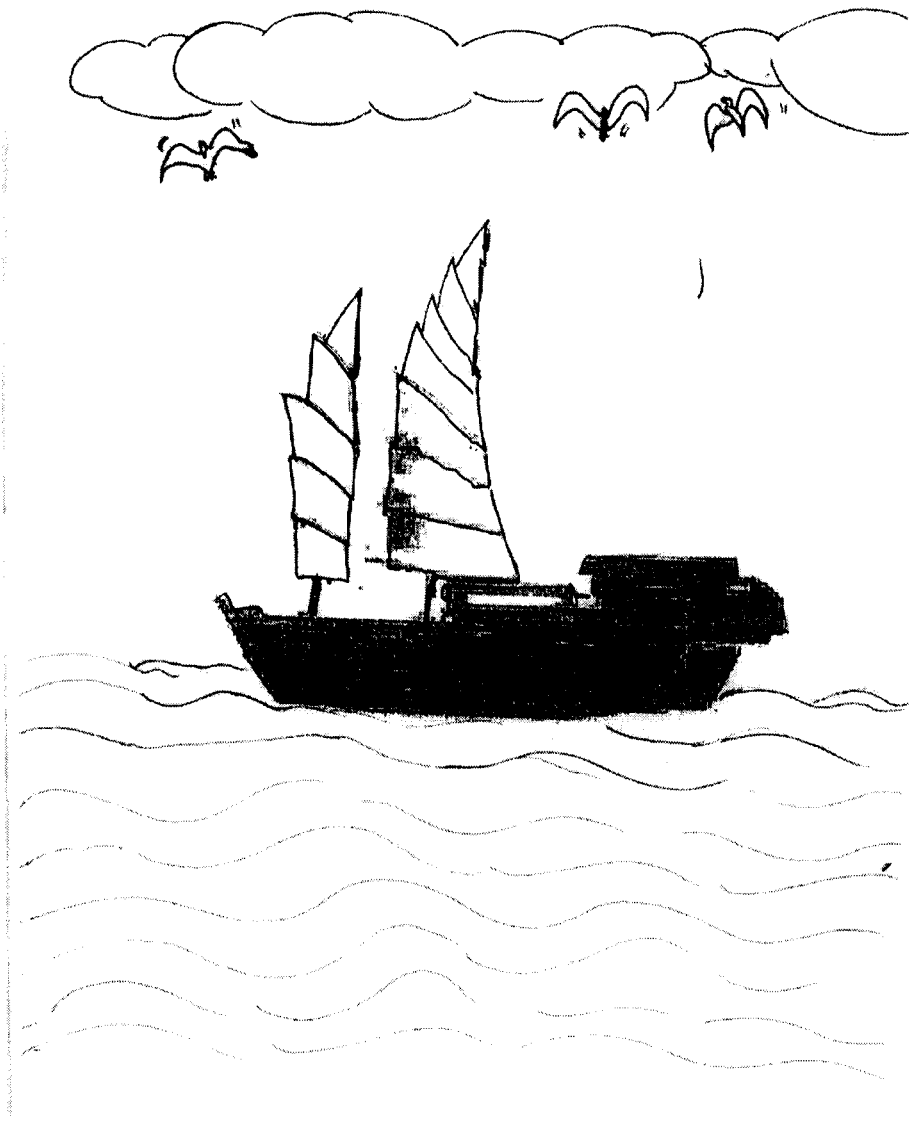
ข้อ	0 คะแนน	1 คะแนน
1	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	โต้ะกางหมู
2	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	ตู้/ชั้นใต้ของเล่นกับพรม
3	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	โต้ะเครื่องแป้ง
4	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	กระดานขาหยัง
5	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	ช่างไม้
6	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	มะปราง
7	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	สวนสนุก
8	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	ดอกกล้วยไม้
9	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	ผักตำลึง
10	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	ภาพตัดต่อ

แบบวัดความสามารถในการพูด

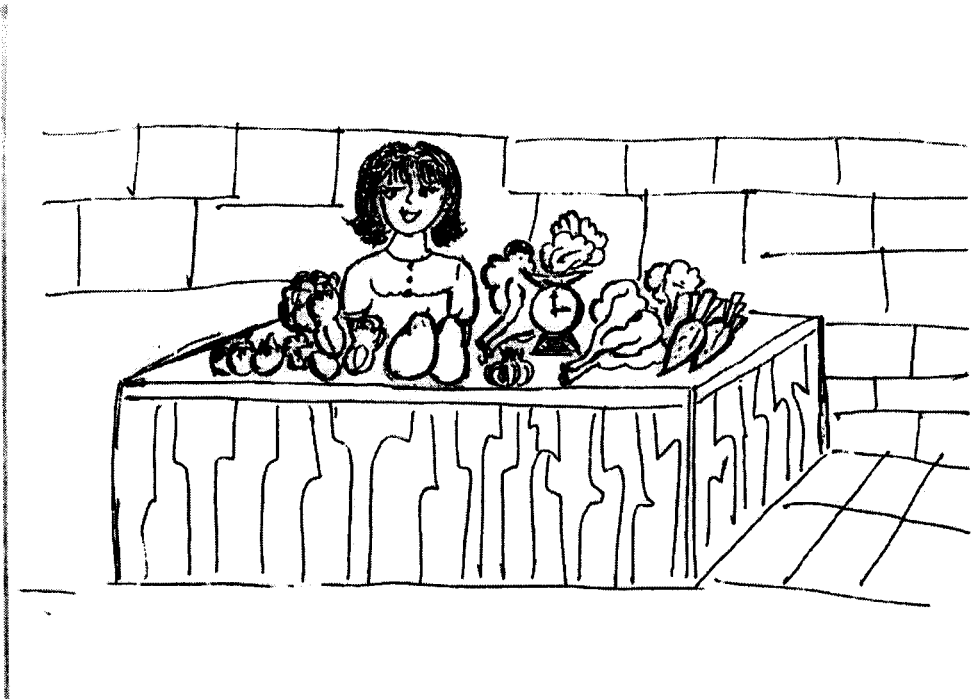
ตอนที่ 2 พูดตอบคำถามจากภาพประกอบ จำนวน 10 ภาพ ดังนี้

1. เรือลอยอยู่ในทะเล / น้ำ
2. แม่ค้าขายผัก
3. เด็กผู้หญิงกับผู้ชายไหว้คุณตา, คุณปู่
4. สวนดอกไม้ มีผีเสื้อหลายตัวบินอยู่
5. เด็กผู้หญิงกับผู้ชาย กำลังเล่นชิงช้า
6. นกอยู่บนต้นไม้ 3 ตัว อีก 1 ตัวกำลังบินมา
7. แม่ไก่กับลูกไก่กำลังกินอาหาร
8. ลูกวัวนอนอยู่กับแม่วัว
9. เด็กผู้หญิงกำลังรดน้ำต้นไม้
10. มีกบ 2 ตัวอยู่บนใบบัว

ภาพประกอบ จำนวน 10 ภาพ

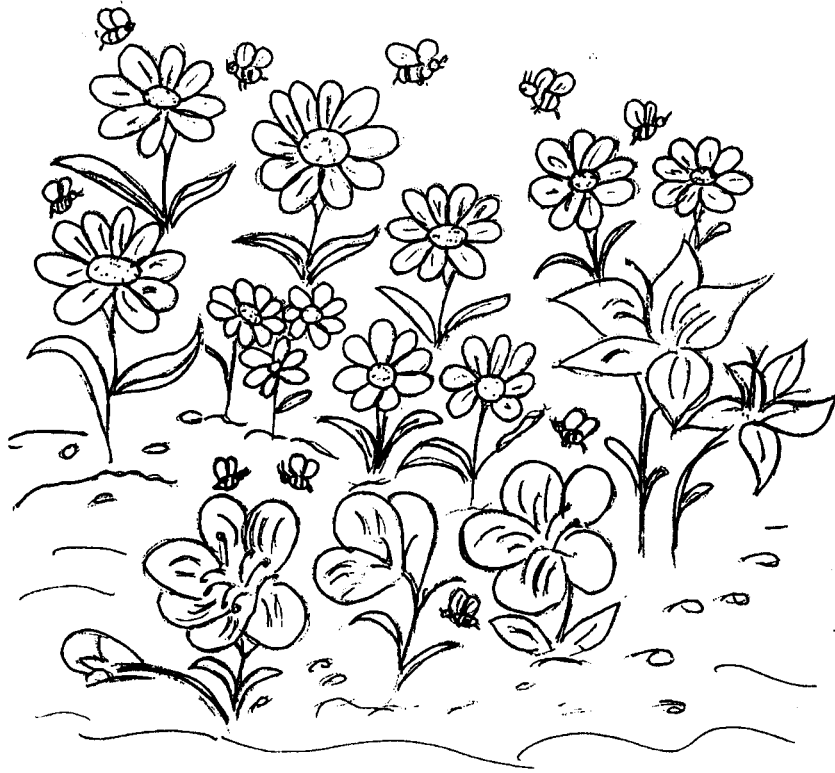
ภาพเรือลอยอยู่ในทะเลน้ำ

ภาพแม่ค้าขายผัก

ภาพเด็กผู้หญิงกับผู้ชายไหว้คุณตา คุณปู่

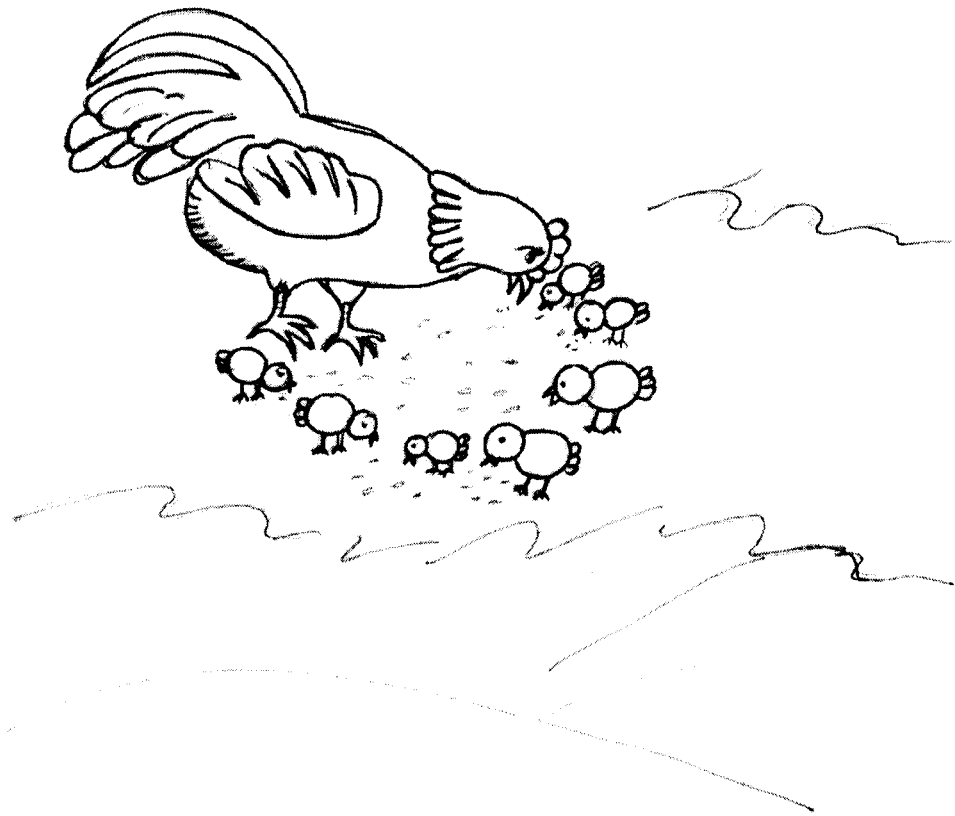
ภาพสวนดอกไม้ มีผึ้งหลายตัวบินอยู่

เด็กผู้หญิงกับผู้ชาย กำลังเล่นชิงช้า

ภาพนกอยู่บนต้นไม้ 3 ตัว อีก 1 ตัวกำลังบินมา

ภาพแม่ไก่กับลูกไก่กำลังกินอาหาร

ภาพลูกวัวนอนอยู่กับแม่วัว

ภาพเด็กผู้หญิงกำลังรดน้ำต้นไม้

ภาพ มีกบ 2 ตัวอยู่บนใบบัว

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อ	0 คะแนน	1 คะแนน	2 คะแนน
1	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	เรือลอยอยู่ในทะเล / เรือลอยอยู่ในน้ำ	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
2	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	แม่ค้าขายผัก/ คนขายผัก	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
3	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	เด็กไหว้ผู้ใหญ่ / เด็กกำลังไหว้ผู้ใหญ่	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
4	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	สวนดอกไม้	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
5	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	เด็ก 2 คนกำลังเล่นชิงช้า	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
6	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	นมแม่ลูกอยู่บนต้นไม้ / นก 3 ตัวอยู่บนต้นไม้	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
7	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	แม่ไก่กำลังกินอาหาร	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
8	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	แม่วัวกับลูกวัวกำลังนอน	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
9	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	เด็ก/ คน กำลังรดน้ำต้นไม้	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น
10	ไม่ตอบ/ตอบไม่ถูก	มีกบ 2 ตัว	คำตอบมีรายละเอียดมากขึ้น

แบบวัดความสามารถในการพูด

ตอนที่ 3 พูดเล่าเรื่องจากภาพ ภาพประกอบ จำนวน 1 ภาพ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการพูด ตอนที่ 3

ถ้าเด็กอธิบายรายละเอียด หรือเล่าเรื่องให้ประเด็นละ 1 คะแนน เช่น

1. เด็กกำลังเตะบอล / เล่นบอล
2. แม่อุ้มน้องขึ้นคูดู
3. สุนัข / ลูกหมาหมอบนอนอยู่หน้าบ้าน
4. แมวยืนคูดู
5. มีบ้านหลังหนึ่ง
6. บ้านมีประตู
7. มีต้นไม้ / ต้นแอปเปิ้ลอยู่ใกล้บ้าน
8. มีดอกไม้อยู่หน้าบ้าน
9. ผีเสื้อกำลังตอมดอกไม้
10. มีนกบินอยู่บนท้องฟ้า / บนหลังคา

แบบบันทึกความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนทดลอง หลังทดลอง

ชื่อ..... ชั้น..... อายุ.....ปี

วัน.....เดือน.....ปี.....เวลา.....

ตอนที่ 1	รายละเอียดคำพูดเด็ก	หมายเหตุ
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
ตอนที่ 2		
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
ตอนที่ 3	

แบบประเมิน แบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมของแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง 1, 0 หรือ -1 ที่ตรงกับความคิดของท่านดังนี้

- 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบวัดความสามารถในการพูดมีความเหมาะสม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบวัดความสามารถในการพูดมีความเหมาะสม
- 1 เมื่อแน่ใจว่าแบบวัดความสามารถในการพูดไม่เหมาะสม

รายการประเมิน		คะแนนการพิจารณา		
		1	0	-1
1.	ประเด็นคำถามเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย			
2.	คำถามชัดเจนและเข้าใจง่าย			
3.	คำศัพท์มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก			
4.	ภาพเหมาะสมชัดเจนและน่าสนใจ			
5.	จำนวนข้อสอบเหมาะสมกับเวลา และวัยของเด็ก			
6.	แบบทดสอบสามารถวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยได้			
7.	วิธีดำเนินการทดสอบเข้าใจง่ายเหมาะกับวัยของเด็กปฐมวัย			
8.	เกณฑ์การให้คะแนนชัดเจน และเป็นปรนัย			
9.	ลักษณะแบบวัดเหมาะกับเด็กปฐมวัย			
10.	คู่มือในการวัดอธิบายและครอบคลุมประเด็นสำคัญอย่าง สอดคล้องและมีความชัดเจน			

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อคู่มือการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
- คะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย
- คะแนนของนักเรียนจากการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย

**ตารางผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อคู่มือการจัดประสบการณ์
แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน**

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
2	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
รวม				19	0.90	ใช้ได้

**ตารางผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
ต่อแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย**

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
2	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
รวม				26	0.87	ใช้ได้

ตารางผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
ต่อแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยตอนที่ 1 พุดคำศัพท์จากภาพ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
รวม				30	1.00	ใช้ได้

ตารางผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
ต่อแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยตอนที่ 2 พุดตอบคำถามจากภาพ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
2	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
3	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
4	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
5	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
6	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
7	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
8	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้

ตารางผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
ต่อแบบวัดความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยตอนที่ 2 พูดตอบคำถามจากภาพ(ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	1	0			
9	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
10	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
รวม				20	0.67	ใช้ได้

ตารางแสดงผลคะแนนของนักเรียนจากการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

นักเรียนคนที่	ความสามารถในการพูด พูดคำศัพท์จากภาพ (10 คะแนน)		ความสามารถในการพูด พูดตอบคำถามจากภาพ (20 คะแนน)		ความสามารถในการพูด พูดเล่าเรื่องจากภาพ (10 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	3.50	9.50	6.00	17.00	3.00	8.00
2	3.50	6.00	7.50	15.00	6.00	9.00
3	6.00	8.00	8.50	15.00	3.00	7.00
4	4.50	6.50	8.00	14.00	5.00	7.00
5	5.00	10.00	7.00	14.00	7.00	8.00
6	3.00	9.00	6.50	14.00	7.00	8.00
7	2.50	7.50	8.00	13.00	4.00	7.00
8	4.00	9.00	10.00	15.00	3.00	8.00
9	3.00	9.00	7.50	17.00	4.00	7.00
10	4.50	9.00	6.50	13.00	5.00	7.00

ตารางแสดงผลคะแนนของนักเรียนจากการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน
ที่มีต่อความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ต่อ)

นักเรียนคนที่	ความสามารถในการพูด พูดคำศัพท์จากภาพ (10 คะแนน)		ความสามารถในการพูด พูดตอบคำถามจากภาพ (20 คะแนน)		ความสามารถในการพูด พูดเล่าเรื่องจากภาพ (10 คะแนน)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
11	3.00	8.00	6.50	16.00	5.00	7.00
12	1.50	7.00	5.00	15.00	6.00	8.00
13	4.50	8.00	9.50	17.00	7.00	9.00
14	3.50	8.00	5.50	12.00	6.00	10.00
15	3.00	8.00	8.00	16.00	4.00	7.00
16	5.00	10.00	9.00	19.00	6.00	10.00
17	3.00	8.50	4.50	12.00	6.00	7.00
18	4.00	8.50	8.00	16.00	3.00	7.00
19	4.00	9.50	6.00	14.00	3.00	7.00
20	2.50	7.50	7.50	16.00	3.00	8.00
21	4.00	9.50	9.50	15.00	3.00	8.00
22	3.00	8.00	5.50	13.00	8.00	9.00
23	5.00	9.00	10.00	18.00	3.00	8.00
24	3.50	9.00	5.00	13.00	3.00	8.00
25	4.00	10.00	5.50	18.00	8.00	9.00

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างภาพการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ตัวอย่างภาพการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ตัวอย่างภาพการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ตัวอย่างภาพการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ตัวอย่างภาพการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ตัวอย่างภาพการจัดประสบการณ์แบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสุทธิพร ชาศาธิคุณ
วัน เดือน ปี เกิด	5 กุมภาพันธ์ 2509
สถานที่เกิด	อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ประวัติการศึกษา	คป. วิทยาลัยครูเชียงใหม่ พ.ศ. 2530
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระดับอนุบาล อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่ง	อาจารย์ ระดับ 7